

Brassói Lapok

XL. évfolyam

167 szám.

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Péntek

1934. évi július 27

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: Brassóban a kézbesítő kézbesítési díjával és a pénzbeszedő inkasszó-díjával egyetemben 70 lej, máshol 74 lej. — Ha az előfizető közvetlenül a kiadóhivatalnak fizet, az előfizetési díj havonta 60 lej. — **Külföldre:** negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Braşov, Str. Regele Carol 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK SZÉKELYUDVARHELYT!

Kötélhuzás a keleti Locarno körül

A nyár egyre forróbb napja az európai nemzetközi politikában is új termést érlel s az össze fordulatok kiteljesedése várható. A tavasz tele volt válsággal, vajudással nemcsak Genfben, hanem a nemzetközi politika minden gócéjában. A Népszövetségnek szanatóriumba kellett vonulnia s nyári üdülésre és ápolásra kellett küldenie angolkóros, csenevész szülöttjét, a leszerelési, illetőleg fegyverkezés-korlátozási problémát is. A genfi intézmény gyámjainak pedig, élükön Franciaországgal, új módok után kellett nézniük, hogy a jövőre egészségesebb életlehetőségeket biztosítsanak számára, persze a maguk felfogása szerint.

A Népszövetség és a vele kapcsolatos leszerelési eszme krónikus baját tudvalevőleg az okozza, hogy a legyőzött államok nem hajlandók tovább a győzők játékához statisztálni s a nagy nemzetközi klubban mindig csak megtört tagok gyanánt szerepelni. Jogegyenlőséget követelnek, kiküszöbölését az állandó bánásmódbeli megkülönböztetésnek, amely örökös akarla tenni a világháború kimenetelkor beállott szereposztást. Németország otthagya a Népszövetséget, a francia hegemoniával elégedetlen többi állam pedig nem akar tovább résztvenni a leszerelés körüli tojástáncban, a míg csupán „jelenl voltak”-nak használják fel őket.

Ezzel szemben a felülkerekedett és dúsgazdag lett Franciaország nem bír kigyógyulni remálatomásoktól való megszálaltságából, nem tud szabadulni a biztonság-követelés rögeszméjétől. Miközben szüntelenül fegyverkezik, acélal és betonnal veszi körül magát, egyre tette-mesebb áldozatokkal szaporítja szövetségeseit, irtózik annak a gondolatától is, hogy elismerje volt ellenfeleinek a jogegyenlőségét. Már pedig ennélkül nem lehet talpraállítani, életképessé tenni az ellentéteiben összeroskadt Népszövetséget s nem lehet rendezni a fegyverkezési kérdést, ami megfelelő értelemben neki is érdekében áll.

Franciaország újabban nyilván belátja, hogy nem zárkozhatik el többé a volt legyőzöttek jogegyenlőségi igényeinek bizonyos mértékű teljesítésétől. Módot kell adnia Németországnak arra, hogy visszatérhessen a Népszövetségbe, Olasz-, Magyar- és más országoknak meg arra, hogy komolyan közreműködjenek a fegyverkezési kérdés megoldásában.

A nagyhatalmak 1932. szeptemberében elvben már elismerték Németország egyenjogúságát, ennek az elismerésnek a gyakorlati életbeültetésétől azonban mindaddig vonakodtak. Most aztán Franciaország arra törekszik, hogy gyakorlatilag minél kevessebb kelljen megvalósítania ebből az elvből, sőt ezt a minél kevessebbt is csak minél messzebbmenő ellen-szolgáltatás fejében. S amint annakidején a Rajnavidek kiűritéséért Stresemanntól a Locarno-egyezményt követelte és kapta meg, most a keleti Locarnót akarja megkapni a német egyenjogúság elfogadása ellenében. Páris minden engedményt a francia biztonsági rögeszme szolgálatába állít.

A nyugati Locarno-paktumot ismeretesen Anglia, Francia- és Németország írták alá s kimondva a jelenlegi francia-német határ sérthetetlenségét, Anglia kötelezte magát, hogy megtámadtása esetén segítségére siet Francia-, vagy Németországnak. Ha Franciaország volna a támadó Németország ellen, úgy Anglia utóbbi oldalára állana. A keleti Locarnónak a francia terv szerint ugyanez a kölcsönös támogatás volna az értelme. Ebben azonban a balti államoknak, a Szovjetszövetségnek, Lengyelországnak, Csehszlovákiának és Németországnak kellene résztvenniük, azonos kötelezettségekkel, a közülük való esetleges támadó ellen.

A nyolc államot felölelő keleti Locarno-egyezmény szoros kapcsolatba kerülne a nyugati

Heves minisztertanácsi vita után

Nem szűnt meg, csak elődázódott a francia kormány válsága

Laval közvetítő javaslata az utolsó percben mentette meg a Doumergue-kormányt

Páris, július 26.

A francia kormányválság — egyelőre legalább — elsimult. Doumergue hazaérkezése után a kormány azonnal minisztertanácsot hívott egybe, amelyen sikerült a jobb és baloldal harcának további kiélesedését megakadályozni. Bizonyos azonban, hogy a harc nem szűnt meg s Doumergue tekintélye nem lesz elég erős arra, hogy az összeütközést a két frakció között sokáig megakadályozza.

HIVATALOS KOZLEMENY A MINISZTERTANACSRÓL

A minisztertanács után hivatalos jelentést adtak ki, amely szerint Doumergue a minisztertanácsban bejelentette, hogy Tardieut hevessege túl vitte azon a határon, amelyet be kellett volna tartania.

Ez rendkívül sajnálatos, de egy pillanatra sem tételezhető fel, hogy ezt kormánybuktató szándékkal cselekedte volna — A megbékülés kormányának Herriot és Tardieu élő szimbólumai, akiket hasonló tekintéllyel senki sem helyettesíthet. Ha bármelyik elhagyná a kormányt, ezzel a pártközi béke megdőlné, ezért pedig nem vállalhatom a felelősséget.

Vagy fenn kell tartani a kormányt jelenlegi összeállításában, vagy az egész kormánynak le kell mondania.

Doumergue ezután minisztertársai hazafias érzületére hivatkozott, kérve, hogy biztosítsák Franciaország annyira szükség-

gatal. olyanformán, hogy a Szovjetszövetség biztosítaná egyrészt Franciaország, másrészt Németország jelenlegi határait, viszont Franciaország garantálna a Szovjetszövetség nyugati és Németország keleti határait.

Amint látszik, az elképzelés valóban nagyvonalu, hiszen sokszoros kölcsönösséggel meghatározott időre kizárná a háború lehetőségét Németország nyugati és keleti szomszédságában. A francia biztonsági törekvéseket mindenesetre kielégítő, sőt alkalmas arra is, hogy megnyugtassa Németországot az ugynevezett „megelőző”, preventív-háború veszélyével szemben. Mégis a tervnek, amelyet Barthou londoni látogatása óta Anglia lelkesen támogat, mi több, gyarmati és földközi-tengeri igényeinek kielégítése reményében Olaszország sem ellenez. Igen sok az akadálya. Huzódózik tőle elsősorban a Harmadik Birodalom, aztán különösen Lengyelország. Utóbbi nem akar egy táliból cseresznyét enni Litvániával, amellyel nem tart fenn még diplomáciai kapcsolatokat sem, s ezenkívül nem szívesen áll be egy olyan csoportba, amelyben a Franciaországgal való megújított barátsága alapján Oroszország vo-

leges nyugalmát.

A bejelentést a kormány tagjai tudomásul vették. A tanácskozás után Doumergue Lebrun elnökhöz ment jelentést tenni a minisztertanács lefolyásáról.

HERRIOT NYILATKOZATA

A minisztertanács után Herriot nyilatkozott a lapok tudósítói előtt.

— A radikális miniszterek — mondotta — azért maradtak a kormányban, mert kiválásuk rendkívül súlyos következményekkel járna s ezt el akarták kerülni.

— Ez azonban nem végleges állásfoglalás,

ezt a radikális-párt októberi nagygyűlésének tartották fenn. Addig még a parlament összehívását is el akarják kerülni.

Heves vita Doumergue és Herriot között

A lapok beszámolója szerint

a minisztertanács nem folyt le olyan simán, mint ahogy azt a végső eredményből következtetni lehet. A heves vita több ízben felborulással fenyegette a helyzetet.

Doumergue a minisztertanácsban jobb oldalára Herriot-t, baloldalára Tardieut ültette. Amikor megtette előterjesztését és felszólította a pártvezéreket a pártközi béke további fenntartására, bejelentette azt is, hogy nem enged vitát a Tardieu-Chaumpsois-kérdésben.

na a hangadó. Ezt a szerepet nem akarja vállalni a nagyhatalmi ambíciókra törő Pilsudsky-diktatura. S az ellenkezésben egy követ fuj Hitlerékkel, akik úgy gondolják, hogy miért vállalnak nyakukra egy ilyen kötelezettség-lálót, egyenjogúságuk életbeültetéséért amikor jogegyenlőségük elvét két évvel ezelőtt elismerték a nagyhatalmak.

A keleti Locarno némileg megnyugtató megalkuvás akar lenni Franciaország szempontjából. Hát ha alku — gondolják a németek és lengyelek — mi sem akarunk rosszul járni vele. Kettőn áll a vásár. S mind Németország, mind pedig Lengyelország eleve kedvezményeket akarnak kicsikarni maguknak a megkötendő fegyverkezési egyezményben, arra való hivatkozással, hogy háborus viszály esetén a két Locarno által kötelezett államok hadseregei német és lengyel területen vonulnának fel. Ez pedig sok kockázattal jár számukra s ezért megfelelő mértékben nagyobb védelmi hadsereggel és felszereléssel kell rendelkezniük, hogy függetlenségük csorbát ne szenvedhessen.

Ilyeténképpen a keleti Locarno sorsa szoro-

Doumergue kihallgatása Lebrunnél háromnegyed óráig tartott s Herriot ezalatt tanácskozássra ült össze a radikális-párt vezéreivel. A tanácskozáson nem hoztak végleges határozatot, hanem

hozzájárultak a várakozó békülékeny állásponthoz.

Doumergue megerősítette Herriot nyilatkozatát, mert a minisztertanács után kijelentette:

— Elhatározásomat a radikális-párt októberi gyűlésének határozatától teszem függővé.

Politikai körök véleménye szerint a kormány helyzete továbbra is bizonytalan s a legjobb esetben is csak néhány hónapra hosszabbította meg életét.

Utána

Herriot akart felszólalni,

hogy megmagyarázza pártja álláspontját,

Doumergue azonban nem adta meg a szót Herriotnak,

hanem a következőket mondotta:

— Önök engem döntőbíróknak kértek fel ebben az ügyben. Én ismertettem álláspontomat. Vagy elfogadják és ebben az esetben nincs helye vitának s a kor-

san összefügg azokkal a gyakorlati módoszatokkal, amelyek mellett Franciaország hajlandó elismerni a német jogegyenlőséget, valamint a német és lengyel fegyverkezési különkívánásokat.

Egyelőre valószínűnek látszik, hogy ezeket az ellentéteket át fogják hidalni, annyival is inkább, mert az ellenkező Német- és Lengyelország most a francia üllő és az orosz kalapács közé került. Barthou nyíltan kijelentette, hogy amennyiben Német- és Lengyelország elgáncsolja a keleti Locarnót, visszavonhatatlanul következik a kimondott francia-orosz szövetség, ami kellemetlenebb lesz számukra, mint a kölcsönös támogatási hálózategyezmény. A megegyezés és a keleti Locarno létrejötte rendkívüli módon megszilárdítaná az európai helyzetet, már csak azért is, mert nyomon követve a Szovjetszövetség belépése és Németország visszatérése a Népszövetségbe. S a leszerelési értekezlet is kikerülne a kátyúból bizonyos időre. Mindennek pedig kétségtelenül kedvező kihatása volna gazdasági és más tekintetben is.

mány változatlanul együtt marad, vagy nem fogadják el s ezesetben azonnal megyek az Elyséebe és benyújtom a kormány lemondását.

Doumergue felszólalása után néhány percig halálos csend volt a minisztertanácsban s ezalatt

Doumergue papírt vett elő, hogy meg-

fogalmazza a kormány lemondását.

Végül Laval szólalt fel s arra kérte a minisztertanácsot, hogy a döntést halasszák novemberre. Ezt a javaslatot a minisztertanács egyhangúlag elfogadta s így tolódott el az a kiobbanás, amely már most kormánybukást eredményezhetett volna.

A saarvidéki népszavazás népszövetségi biztosai

Saarbrücken, július 26.

A Népszövetség kinevezte a saarvidéki népszavazás idejére a népszövetségi megbízottakat, akiknek hivatása a népszavazást vezetni és a szavazás törvényességét ellenőrizni.

A népszövetségi biztosok a következők: Saarbrücken városi: De Pourtales svájci; Saarbrücken vidéki: Brnigs holland; Saarlouis: Luescher svájci; Nerzig: Fret Rideborg svéd ezredes; St. Vendel: Zanchi olasz; St. Ingberg: Haartigan amerikai; Humburg: Rennevit holland.

Rémdrámát írt az élet

A munkanélküli vasesztergályos féltékenységi rohamában agyonverte a feleségét

A hír hallatára öngyilkosságot követett el egy közelben lakó és ugyancsak családos katonamester — Van-e és micsoda összefüggés a két véres tragédia között?

Nagyvárad, július 26.

Keddől szerdára virradó éjszaka Nagyvárad egyik külterületén borzalmas gyilkossággal végződő féltékenységi drámának és ugyanakkor egy összefüggéseiben szinte átlátszó, de mégis rejtélyes öngyilkosságnak volt színhelye.

A gyilkosságot a Francia-sor 18 szám alatt lakó Szabó Márton munkanélküli vasesztergályos követte el. Éjjel két és három óra között egyetlen fejszevágással megölte huszonnyolc éves feleségét. A gyilkos tette után a kerületi rendőrségre sietett, ahol féltékenységi rohamában öngyilkosságát bevallotta és letartóztatását kérte.

Szabó Márton, aki hosszabb idő óta volt munkanélküli, kedden este nyolc órakor feleségével és nyolcéves leánykájával meglehetősen ideges állapotban tért haza. Otthon a feleség Szabót, mint minden este, átküldte a szomszédságban lakó édesanyjához, a vacsoráért. Szabó munkanélküliisége alatt ugyanis Szabó anyósa vacsorával segítette gyermekét.

Szabó a következő kijelentéssel távozott a házból: — Nehogy elmenj csatagolni az udvarlőddal!

Majd amikor elment nem anyósa felé vette útját, hanem a házal szembeni utcáson meghúzódott a sötétségben és házát leste. Hosszabb idő után visszatért, de vacsora nélkül. A család ilyenképpen meglehetősen ideges hangulatban felelőlt le.

Éjszaka, két óra felé, amikor a gyermek és az asszony is javában aludtak, az álmatlanul forgoló Szabó lábujjhegyen fejszéért ment, majd megragadta az alvó asszonyt hajánál fogva és egyetlen rántással kirántotta az ágyból, a két ág közé a földre. Az asszony ijedségében is átlátta borzalmas helyzetét és kiáltva magát féltékeny férje kezéből, az ajtó felé futott. A nagyerejű Szabó Márton azonban egyetlen ugrással nyomában termett. Az ajtóból hajánál fogva visszarántotta feleségét és a két ág közé teperte. Felemelte az éles fejszét és egyetlen csapással agyonvágta a két-ségbeesetten vergődő nőt.

Szabó cselekedete után félredobta fejszét és véres kezeivel kiemelte ágyából a gyermeket, aki az egész jelenetnek

tanuja volt. A gyilkos kétségbeesetten szorította magához a félig ájult gyermeket és kirohant az éjszakába.

Szabó megjelenése után a tett színhelyére érkező rendőrség és a mentők már csak azt állapították meg, hogy Szabó irtózatossá fejszevágása, mely az asszonyt jobb halántékán érte, azonnali halált okozott.

A zajra a szomszédházak lakói csakhamar kirohantak. A Szabók házából mintegy ötven méterre lakó Suteu Joan, a 86. ik gyalogezred őrmestere és felesége, valamint gyermekei a riadalomra szintén kifutottak. Amikor Suteu meghallotta, hogy Szabónét férje megölte, visszaroht lakásába. Mire családja visszatért, holtan, egy kötélen lógva találták meg az őrmestert, aki időközben felakasztotta magát egy gerendára.

Az ügyészség és a rendőrség, most abban az irányban indította meg a vizsgálatot, hogy Szabóné és Suteu között volt-e valami kapcsolat, mert valószínűnek látszik, hogy az őrmestert Szabóné halála rendítette meg annyira, hogy kétségbeesése első percében öngyilkosságot követett el. Annyit mindenesetre sikerült megállapítani, hogy Suteuék hónapokkal ezelőtt ugyanabban a házban laktak, ahol Szabók és mindkét családnál napirenden voltak a legfékevesztetebb féltékenységi veszekedések.

A vizsgálat tehát most abban az irányban folyik, hogy mi a kapcsolata Szabóné meggyilkoltatásának és Suteu öngyilkosságának és hogy Szabó a gyilkosságot Suteu miatt követte-e el, vagy sem?

Vállalat sikkasztott pénzből

Nagyvárad, július 26

Beszámolt a B. L. arról, hogy a nagyvárad rendőrség közlése alapján adott ki Ungár Bertalan és Vogel Jakab máramaroszi fiatalemberek ellen, akik a Csehszlovákia ablakredőny-gyárat többszázszor lejjel megkárosították. A szatmári rendőrség most értesítette a nagyvárad rendőrséget, hogy a két sikkasztó fiatalember Szatmáron telepedett le és ott az elsikkasztott pénzen saját vállalatot alapított. A szatmári rendőrség tudatta a nagyvárad rendőrséggel azt is, hogy Vogel Jakabot a körözökre való hivatkozással elfogta és már el is indította Nagyvárad felé. Ungár Bertalan egyelőre nem sikerült letartóztatni.

Bukarestbe utazók figyelmébe!

HOTEL LUVRU

Strada Carol 4.

Victoriél sarok. Főposta mellett

Teljesen átalakítva, új berendezés, modern komfort. Hideg-meleg folyóvíz, fürdőszoba, telefon, lift. UJ VEZETÉS ALATT. — Mérsékelt árak.

A öszülés nem szégyen, de eredeti hajszinét visszanyerheti a

„FLOREAL“ hajregenerátor használataival

Nem festőszesz!

Egy üveg ára 60 lej.

Régi bevált hajvíz!

Kapható minden jobb szaküzletben. Ha nem kapná, írjon

Vezérképviselő: Drogueria „CENTRALA“ Oradea

Véres puccs Ausztriában a Dollfuss uralom ellen

Nemzetiszocialista terroristák elfoglalták a rádiópalotát és bemondták a Dollfuss-kormány bukását

Tüzharcok Bécs központjában

Páris, július 26.

A Havas távirati iroda jelentése szerint szerdán délnél 1 órakor a bécsi rádióból bemondták, hogy a Dollfuss-kormány lemondott s Miklas szövetségi elnök Rintelen minisztert bízta meg az új kormány megalakításával.

Nemsokára ezután a Havas-iroda azt a bécsi értesülést közölte, hogy az osztrák-rádiótársaság központi palotáját egy nyilván nemzetiszocialista terrorcsoport rajtaütésszerűen elfoglalta, megölte az egyik igazgatót s birtokába vette a rádióállomást, amelynek útján azonnal közölte a Dollfuss-kormány bukását.

A Dollfuss-kormány megbuktatásának hírért délután hivatalosan megcáfolták. Az osztrák Amtliche Nachrichtenstelle, a Dollfuss-kormány távirati irodája, fél 5 órakor közleményt adott ki, amely sze-

rint a Dollfuss-kormány lemondásáról elterjedt hírek nem egyebek ellenséges meszterkedésnél. A hivatalos távirati iroda későbbre ígért bővebb tájékoztatást.

A francia Havas- és az angol Reuter-iroda egybehangozva arról tud, hogy Bécsben szerda déltől kezdve fegyveres harcok folytak egyrészt a rádiópalota, másrészt a miniszterelnökségi palota körül. A rádiópalotát kormánycsapatok gépfegyverrel ostromolták meg, hogy kiűzzék onnan a terroristákat, akik azt elfoglalták. A terroristák az ablakokból fegyvertűzzel válaszoltak. A kormánycsapatok emberei közül egy katona elesett és számosan megsebesültek.

A bécsi középületeket gépfegyveres osztagok szállották meg. Starhemberg herceg elrendelte a Heimwehr-csapatok mozgósítását.

Milliomos koldusasszony, aki vidám zeneszóval, tűzoltókisérlettel és négy pappal temettette el magát

Zsolna, július 26

A Csaca melletti Magasfaluban Helenková Mária 76 éves koldusasszony, akit tíz év óta polgártársai jótékonyasága tartott el, halálát érezvén, elhívatta a község esperesblébánosát és felfedte előtte, hogy két cukorkásdobozban sok pénze van, amelyet Amerikában elhunyt férje, részint még életben küldött, részint pedig annak halála után amerikai biztosítótársulatoktól kapott. A blébános a községi bíróval és a jegyzővel együtt kiemelte a dobozokat és több mint egymillió koronát találtak bennük, részint ezerdolláros bankjegyekben, részint csehszlovák pénzből.

Az öregasszony azt állította, hogy nincsen közeli rokona és azt kívánta, hogy a pénzből díszes temetést rendezzenek neki, a többi pedig fordítsák missziós célokra.

A bíró azonban tudva, hogy az öregasszony egyetlen fia Amerikában él és nagy nyomorban van, azonnal értesítette a fiút és utiköltséget is küldött neki, annál is inkább, mert a Helenkánéhoz hívott orvos azt mondta, hogy kellő ápolás és táplálkozás mellett a milliomos koldusasszony tíz évig is élélhet. Ugyálszik azonban, hogy a hosszú nyomorúság megtörte Helenkánét, mert a napokban meghalt, még mielőtt fia megérkezett volna. Tegnap volt Helenkáné temetése, még hozzá kívánsága szerint díszes külösekkel mellett és az idegen, aki Magasfalura vetődött,

inkább hitte, hogy valami vidám népünnep van a községben, mint temetés.

A díszes temetés hírére még távoli községekből is özönlöttek a kíváncsiak Magasfalura és öt község tűzoltósága vonult fel a temetésre, már csak azért is, mert minden tűzoltót korábban mennyiségű gulyással és sörrel traktált a temetés rendezését vezető községi előjáróság.

Hatalmas kondérokban főtt a gulyás és

teherautók szállították a jeget és a sört, mialatt négy pappal és két tűzoltózenekarral az élén a hatalmas menet kivonult a temetőbe. Az egész menetben egyetlen szomorú embert nem látni. Alighogy az egyházi szertartás befejeződött,

a jó gulyástól felizgatott diszkisérlet ellepte a lacikonyhákat és hatalmasakat evett-ivott a milliomos koldusasszony tulvilági boldogságára.

Ilyen vidám temetésnek aligha akad egy hamar párja ebben a válságban szenvedő vén Európában.

— Dugulás és aranyeres bántalmak, gyomor- és bélzavarok, máj- és lépduzzadás, a has állandó puffadtsága és a rekeszizom gyakori feltolódása, hát és derékfájás ellen a természetadta „Ferenc József“ keserűvíz, kisebb adagokban elosztva, naponta többször bevéve, hathatós segítséget nyújt. Tudományos megfigyelések beigazolták, hogy a Ferenc József víz alhasi megbetegedések eseteiben — túltáplált, vérbő egyéneknek — gyorsan, biztosan és mindig enyhén hat.

Kommunistákat tartóztattak le Bukarestben

Bukarest, július 26

A sziguranca megbízottjai kedden este a Labyrinth- és Cazarna-utcák összes házait átkutatták. A házkutatások során a rendőrség nagymennyiségű röpiratot és több sokszorosító-gépet talált.

Schmitzer Róza, Josub Ilie, Sorin Todor, Groszmann Anna, Bickelstein, Michael és Prima Zahare munkásokat és munkásnőket, akik a bukaresti munkásság augusztus elsejére tervezett tüntetését készítették elő, letartóztatták.

Fuzió előtt és fuzió után, avagy a szabályozható memória

Lupu most már nem emlékszik a Skoda-botrány kulisszatitkaira,

amelyekről pedig tavaly terjedelmes brosurát adott ki

A műsor következő száma: Vajda a tromfial, aztán Maniu és Mihalache

Bukarest, július 26.

A parlamenti Skoda-bizottság szerdán délelőtt elsőnek Luput hallgatta ki, aki a vádak ellenére egészen jelentéktelen és szintelen vallomást tett. Nem akart emlékezni semmire, holott tavaly a Skoda-ügyről vitairatot adott ki s abban súlyos vádakkal illette a nemzeti-parasztpárt számos vezető személyiségét. A kérdésekre kitérő, vagy semmitmondó válaszokat adott s határozottan csak annyit jelentett ki: nem hiszi, hogy Iunian hárommilliót kapott volna Skodáért. Nem tartja képesnek Iuniant arra, hogy megvesztegettesse magát.

Lupu vallomásának a végén a bizottság egyik tagja feltette neki a kérdést, vajon akkor is így vallott volna, ha pártja nem egyesült volna a nemzeti-parasztpárttal? Ez a különben igen helyénvaló kérdés dühbe hozta a híres néptribunt s a kérdést izléstelen viccnek minősítette. Pedig inkább az ő magatartása mondható izléstelennek.

SELETZKY HELYTARTÓJA
NEM CSINÁL TITKOT
A VESZTEGETÉSBŐL

A két hadbírósi törzserőszakjegyzőt, Iliét és Albisort, akiket tegnap a parlamenti vizsgáló-bizottság rendeletére őrizetbe vett a rendőrség, este szabadlábra helyezték. Ilie egyébként kihallgatása során Albisor határozott állításával szemben tagadta, hogy ő adta volna el Macseknek, Seletzky helyettesének azt a két fogalmazványt, amelynek alapján meghamisították Seletzkynek Maniu és Boila személyével kapcsolatban tett hadbírósi vallomását. Másrészt Macsek, aki délelőtt eltűnt a képviselőház épületéből, a hol egy rendőrbiztos vigyázott rá, délután jelentkezett s meglepő nyíltsággal beismerte, hogy igenis ő vásárolta meg az ősszel Albisor jegyzőtől a két fogalmazványt százezer lejért. Mi több, azt is bevallotta, hogy ezt az összeget a prágai központ megtérítette neki. Szóval nem csinált titkot abból, hogy Skodáért tovább vesztegetnek, ahol csak tudnak. Miért ne tennék, amikor a hadiparnak ez mindegy, a világon bevett módszer?

Macsek és Albisor vallomása nagyjában megegyezik, úgy ahogy a két fogalmazvány ügye tisztázottnak tekinthető. Ebben a kérdésben nagy érdeklődéssel tekintenek Pomponiu ezredes, katonai főügyész újabb kihallgatása elé, aki a fogalmazványokon Seletzky eredeti vallomását sajátkezűleg változtatta meg olyan értelemben, hogy terhelő legyen Maniura és Boilára nézve.

Igen figyelemreméltó még az a körülmény, hogy — amint kiderült — Vasiliu Cluj ügyvéd, Seletzky fővédője, a két fogalmazványt Maniutól kapta kézhez, aki minden valószínűség szerint Lázár Ilie dr. útján jutott hozzájuk.

VAJDA „JÖN A FURÓVAL”

Nagy érdeklődéssel várják a parlamenti vizsgálóbizottság körében Vajda volt miniszterelnök vallomását is. Vajda az éjjel végre megérkezett a fővárosba. Az állomáson bizalmas hivatkozások: Anghelescu volt Nemzeti Bank-kormányzó, Voicu Nitescu, Mirto, Calinescu, Tilea és mások várták.

A volt miniszterelnök híveinek köréből azt hangoztatják, hogy szenzációs vallomást fog tenni a parlamenti bizottság előtt, amely valószínűleg csütörtökön délelőtt hallgatja ki. Amint Mirto és Tilea elárulta, a legfontosabb iratcsomók Vajda birtokában vannak s így neki módjában áll felsorolni mindazoknak a

neveit, akik pénzeket kaptak a Skoda-művektől. Vajda után Maniu és Mihalache kerül sorra.

Az Epoca úgy tudja, hogy Madgearu a nemzeti-parasztpárt elnöki tanácsának péntekre összehívott ülésén fel fogja vetni annak az ellenmondásnak a kérdését,

amely egyrészt közte, másrészt pedig Tilea és Mirto között támadt a parlamenti bizottság előtt Iunian állítólagos hárommilliója körül. A pénteki pártvezetőségi ülésen általában végleges formában tisztázni akarják a személyi torzskodásokat és ellentéteket.

A lengyel külügyminiszter közbelépésére

Esztország is visszautasította a keleti egyezmény-tervezetet

Tallin, július 26.

Beck lengyel külügyminiszter Tallinba érkezett, hogy tanácskozásokat folytasson az eszt külügyminiszterrel.

A tanácskozáson a lengyel külügyminiszter a keleti egyezmény-tervezet visszautasítására tett javaslatot Esztországnak.

A megbeszélések eredménnyel fejeződtek be, mert az eszt külügyminiszter hozzájárult, hogy

Esztország visszautasítja az egyezmény-tervezetet és bejelenti, hogy Esztország a jövőben is egyetlen kíván haladni a lengyel külpolitikával.

Az eszt külügyminiszter ígéretet tett Beck lengyel külügyminiszternek, hogy a lett és litván kormánynál is közbenjár, hogy tagadják meg hozzájárulásukat a keleti egyezményhez.

Schleicher tábornok gyilkosainak bíróság elé való állítását követeli a Reichswehr

Elkeseredett harc Göbbels és Göring között

Páris, július 26.

A Liberté jelentése szerint Göbbels és Göring között kiélezedett a harc és

Göbbels ma már csaknem nyíltan támadja Göringet.

Legutóbbi hallei beszédében valósággal dicsőítményeket zengett Hitlerrel, azokkal szemben, akik Hitler mellett csak hatalmi törekvéseiket tartják szem előtt. Ezt írja a Liberté, kétségtelenül Göringre értette, aki sokszor megkísérelte már a maga személyének előtérbe helyezését, Hitler rovására.

Göring ellen azonban nemcsak Göbbels, hanem a Reichswehr is erős akciót indított. A Reichswehr követeli, hogy

Schleicher tábornok gyilkosait állítsák bíróság elé

és Schleicher meggyilkolását ugyancsak Göring terhére írják.

A június 30-iki események kitűnő alkalmat szolgáltatottak Hitlernek, hogy a Reichstag-per gyújtogatónak tanultól is megszabaduljon.

A per kommunista vádlottait a lipcsei legfőbb törvényszék tudvalevőleg felfeltette és elhangzott az a gyanu, hogy a gyújtogatás a nemzetiszocialisták műve. Hitler annakidején nem avatkozott a perbe, amelynek tanuit Göring irányította, s így a per egész felelőssége őrá hárult. Ezt most szintén kihasználja ellene Göbbels.

Beavatottak szerint Hitler a harcban Göbbelst támogatja, mert ránézve is kellemetlenné vált Göring előretörése.

Désen is kisemmizték a kisebbségi iskolákat

A magyar tanácsosok tiltakozása és fellebbezése a költségvetés ellen

Dés, július 26.

A romániai iskolapolitika minden alkalmat felhasznál, hogy ússzon a kisebbségi iskolákon s ezzel lehetőleg elnémitse azt a kultúrát, melyet a kisebbségi iskolák adnak a magyar anyanyelvű tanulóknak.

A legújabb iskolasérelmek a dési felekezeti magyar iskolákat érte az ottani városi tanács részéről. Az idevonatkozó törvény értelmében a községek, illetve városok költségvetési összegük 14 százalékát iskolafenntartási célokra kötelesek fordítani. A törvény végrehajtására vonatkozólag több miniszteri rendelet jelent meg az utóbbi évek folyamán s olyan intézkedés is történt, hogy a 14 százalékos segélyt az összes iskolák között méltányosan kell kiosztani.

A dési városi tanács figyelmen kívül hagyta ezt az utasítást s az ezévi költségvetésben a 14 százalékos segély felosztásánál mellőzte a felekezeti magyar iskolákat.

A költségvetést előkészítő bizottság munkája titokban folyt, a költségvetési titkos megbeszélések alapján állították össze, úgyhogy a magyar városi tanácsosok csak akkor szereztek tudomást a felekezeti iskolák anyagi helyzetéről, amikor elkészített költségvetés megszavazására a tanács elé került.

A legutóbbi tanácsülésen a magyar tanácsosok tiltakozása ellenére is megszavazták a sérelmes pontot tartalmazó költségvetést. A magyar tanácsosok fellebbeztek a költségvetés ellen.

Orkánerejű vihar vonult el London fölött

London, július 26.

London felett kedden, a déli órákban, irtózatos erejű égháború vonult végig. A vihar ereje villamos kocsiakat borított fel, fákat tépett ki tövestől. Számos épületbe beütött a villám és hatalmas tüzeket gyújtott. A Hammersmith hidat és egy metodista templomot a tüzoltók kivonulása mentette meg a teljes elhamvadástól.

A forgalmat a város területén beszüntették. A víz alá került utcákon a kintrekedt járókelőket katonaság, tüzoltók és mentők igyekeztek biztonságba helyezni. A vihar okozta kár egyelőre felbecsülhetetlen.

Fokozódik a lengyel-országi árvízveszedelem

Varsó, július 26.

Lengyelországból érkező jelentések szerint az árvíz az állandó esőzések következtében az utolsó huszonnégyóránál ismét emelkedett.

A San és Vistula folyók ötvenkilométeres szakaszon, hétkilométeres körzetben kiöntöttek. Ötvenkét falu víz alá került. Rongtoteg hajléktalan a magasabb dombokon és házak tetején várja a mentőcsónakokat. Ezideig négyezerkeresztény embert sikerült megmenteni és tető alá juttatni.

A folyamok állandó emelkedése és hatalmas sodra helyenként lehetetlenné teszi a mentőexpedíciók munkáját.

Az árvíz a természet felmérhetetlen károkat okoz. Az újabb elöntött területeken a kárt negyemillió zlotyra becsülik.

A vidéki szinigazgató ellopta a primadonna ruháit és ékszereit

Kolozsvár, július 26.

Érdekes feljelentés tárgyában indított nyomozást szerdán délelőtt a kolozsvári rendőrség.

A bűnügyi osztályon megjelent Borbély Böske, aki mint primadonna szerepelt az elmúlt színiévadban egyik erdélyi vidéki színtársulatnál. A társulat igazgatója Kiss István volt s legutóbb a kolozsmegyei Kolozs községben játszottak.

Innen a társulat pár tagja, köztük az igazgató és a primadonna, Kolozsvárra ment. Itt Kiss István — nem tudni milyen körülmények között — kezett tenni a Borbély Böske ruháira, ékszereire, meg igazolványaira s a művellet után nyomtalanul eltűnt Kolozsvárról.

A rendőrség keresi a különös tolvajlással vádolt szinigazgatót.

Csődbe került a Gaumont-filmgyár

Páris, július 26.

Európa legrégibb filmgyára, a francia Gaumont-filmgyár bejelentette a fizetéseképtelenséget.

A filmgyár alaptőkéje 84 millió frank és a fizetéseképtelenséget a gyár súlyos veszteségeivel indokolják, amelyek nemcsak a filmgyártásnál, hanem nagyszámú saját kezelésben lévő moziainál is érték.

— Allamellenes igazgatásért és felségértésért feljelentette vetélytársra a csikapolcai bíró. Csikszederdáról jelentik: Közismert tény, hogy Csikó Imre volt községi bíró a lakosság általános ellenszenvé középette közel tíz esztendőig „közigazgatta” Csikapolcát. Amikor teljesen elvesztette az annyira óhajtott népszerűségét, interimár elnöki minőségben, kormányparancsra „vezetett” tovább. Hosszas utánjárás következtében ezalatt egy esztendővel vakartala a lakosság a község nyakáról. Ez a körülmény aztán tulságosan szíven találta. Csufos bukását követő olthatatlan dühvel fordult az új bíró: Miklós Árpád személye ellen. Miklós azonban kemény székelynek bizonyult. Olyan-nak, aki nem ijed meg a nagyhango s az összes létező román pártokat végigházaoló Ose-dőtől. Azonban Csikó sem bizonyult „akárki-nek”. Ha szépszerével nem tudott ártani, csavart egyet a dolgon. Fogta magát s három hü-embe tanuvallomására támaszkodva, felség-sértés és államellenes igazgatás címén feljelentést tett Miklós Árpád ellen az ügyességen. Az ilyenkor szokásos gyors vizsgálat már meg is indult, melynek eredményét érthető érdeklődéssel várja az egész megye lakossága.

TAMÁSI ÁRON:

BAJLÁTOTT FÖLDÖN

Számadó irások egy székely falu mai életéről

I.

Édes virág a szerencse és a remény

Budapest, július 26.

Amikor kilencszázhuszonhatban hazajöttem volt Amerikából, egyenesen és minden gondolkodás nélkül Kolozsváron telepedtem meg. Jól megállítottam ott a helyemet, mert egy-egy kurták kirándulástól eltekintve, hét hosszú esztendőig laktam a kínese városban. Most a télen azonban újból megtámadott az a betegség, amely egyszer már elűldözött volt a tengeren túlra. Igen nyugtalan lettem és a betűk sem akartak tisztességesen sorba állani, ha dolgozni próbáltam. Ilyenkor vagy orvos kell az embernek, de még jobb, ha szárnya van, mint a vándor madárnak. Én a szárnyat véltem érezni a szívem két oldalán.

Különös természetűk van az ilyen szárnyaknak, mert minden irányítás nélkül oda repítik az embert, ahol a bölcsője ringott.

Csak akkor vettem észre, hogy mi történik velem, amikor már utban voltam. Józanna eszmélkedve is szerettem, hogy hazafelé tartok, hiszen van-e jobb orvos a világon, mint az édesanya, és van-e exotikusabb föld, mint a szülőföld?

Hihetetlen, hogy már ötödik esztendeje nem voltam otthon.

Erre magyarázatot nem lehet találni!

*

Szépén kattog kelet felé a vonat, ahogy az éneki köteleessége. Künn gyengén havasok még a földek s gyengén a drótos oszlopok is azon az oldalukon, ahol nem fújja őket a szél. Még csak február vége felé járunk. Kemény és szigorú idő ez még az erdélyi földön. Bent a fülkében szabálytalanul ömlik a meleg. Így pazarolja el a márciusit is a vasút. Egy öregedő házaspár ül velem szemben, nagy szeretettel figyelszenek Brassóba haza. Az ember mozdonyvezető lehetett, mert székelvényesen, de hitelteljesen veszedelmeket mesél arról, hogy a mikor kitört volt a báboru, ő Predealnál közlekedett a vonattal. Gyakran dörgöli a homlokát a súlyos emlékek miatt s jut ideje bőven arra is, hogy egy kővérkés leánykával kedveskedjék, ki az anyjával együtt velünk vonatozik. Sőt apránként mellőzi a kalandokat és a leánykának szenteli idejét. Végre Medgyesen leszállítja az anyja a leánykát. Amikor tovább indul a vonat, ránéz a feleségére a mozdonyvezető és azt mondja:

— Jó kővér leányka volt.

Többet nem beszélnek a dologról, hangtalanul suhanunk és kímélünk a tél végébe az ablakon. Így érünk Segesvárra, ahol ott kell hagynom a mozdonyvezetőt, mivel pedig olyan biztonságban jöttem ideig.

Szép város ez a Segesvár. Mindig az jut eszembe róla, hogy ha város nem lett volna belőle, akkor semmi egyéb nem lehetett volna, csak királykisasszony. Nincs időm azonban arra, hogy bemenjek az állomásról és a szászok ellenére is gyönyörködjem bájos mivoltában, mert tolják már a lábam alá a székely vicinálíst, amely Segesvár és Székelyudvarhely között szokta napjában kétszer bécammogni az utat.

Új világ kezdődik itt már.

Sok falusi székely cipekedik a vonat felé, amelyben csobogni kezd a székely beszéd. Vidáman és szívesen csobog, mintha nem a bajlátott föld kezdődne itt, hanem a vadvirágos paradicsom. Egyelőre csak távolról figyelem és hallgatom őket. Szavaik ízt és zamatát valószínűleg csak nyalintom, hogy az étvágyam otthonra épségben megmaradjon.

Olyan fülkébe vetődöm, ahol egyedül vagyok. Búlik az ablak mellé a sarokba. Nagy nyugalom terjed szét bennem, mert most már biztosan érzem, hogy haza fogok menni. Jó volna, ha nem is jönne zavarásomra senki. De hiába volna jó, mert hátravágja egy fiatal férfi az ajtót és békén. Leül az ülés legközepére, szétterpeszkedik nagy szakértelmmel, nagyokat nyög és sóhajt. Ugy viseli magát éppen, mintha szűk családi körbe érkezett volna haza s ott terhes viharfelhőket akarna jelezni. Lehetőleg nem nézek arra, nehogy hibát találjon bennem. Nem is bánt engem, se nem szól hozzám, hanem elévesz egy hatalmas román újságot s további nyugékek és sóhajtások között próbálja olvasni.

Igy döcögünk Udvarhely felé: én a sarokban a szárnyaimmal, ő pedig mint egy basagyakornok a nagy újságjával. Közben találós kérdéseket teszek fel magamnak, hogy vajjon megkapták-e otthon a leveleimet, amelyben érkezőmet tudattam és szekeret kértem az udvarhelyi állomásra? Nagy kérdés az efféle itten, mert tizenkét kilométer még Udvarhelytől a falum. Ugy érzem azonban, hogy egész utamon a szerencse fia voltam, hiszen máskülönben elgázolt volna a sodrás mozdonyvezető.

vagy a kővér leányka ütötte volna ki a játék-szerével a szememet, vagy a basáskodó utitársam dobott volna le a vonatról.

Édes virág a szerencse és a remény.

*

Hosszan fűtül a vonat, nem takarékoskodik a hanggal és a gőzzel. Először legényesen kezd, aztán mind öregszik a fűtő, majd végelgyengülésben elhal.

Igy jelzi, hogy vége van itt a vonatos világnak. A sinek megszakadnak: az utolsó állomás az udvarhelyi. Fel a Hargitáig, vagy a Nyikó völgyén Parajdig innét már csak székerek zörögnek, vagy gyalogosok bandukolnak, ötven-hatvan-hetven kilométeres távolságokra. Egy kicsit keserű dolog ez. Némileg elhanyagoltak minket már a boldog időkben. Még ha nem jártam volna Boszniában és Hercegovinában, ahol irtóztató szakadékok felett és vadregényes hegyek oldalában „létesített” vasutat a Monarchia, elnézném a dolgot és azt gondolnám, hogy bizonyára csak figyelemből hanyagoltak el minket.

Azért, hogy szűzen maradjunk.

Igy fűtül az eszem a mozdony fűtővel párhuzamosan, de pillanatok alatt én is mindezzel megbékülök. Amikor megáll a vonat, már nem keserű semmi. Már csak a szívemben táncol valami és a szemem keresgél az ablakon keresztül. Egyszerre egy fiatal székely asszonyt pillantok meg s szinte elkálom magamat, hogy Ágnes! De valahogy és valamiért elnyelem a kiáltást s csak nézem a fiatal székely asszonyt, aki az én nagyobbik hugom. Fekete fejkendő van a fején, az álla alatt két bogra megkötve, csipőigérő, sötétzöld ujjas a ruhája felett és a lábán fekete félcipő. Egy helyben áll. Egyet se mozdul. Csak meleg barna szemét jártatja a leszálló utasok között.

Néhány pillanattig így figyelem őt. Bizonyára már azt gondolja, hogy nem is érkeztem meg, de alig veszek valami változást az arcán észre. All és mindenre készen van ez a két szem és ez a nyugalomban álló testvéri test. Készen az öröme és a csalódásra.

Mint mindig és mindenki ebben a székely világban.

Gyorsan lehuzom az ablakot és odaköltök neki:

— Ágnes.

Meglát és abban a pillanatban megvilágosodik a szeme. Kiderül valósággal, mint az égboltozat, amelyről egy szempillantás alatt odalesznek a felhők. Egyéb változás semmi sem látszik rajta. Nem ugrik és nem fut felém, hanem elindul. Ez nagyon különösnek tetszik, mert Ágnes mindig olyan volt, mint az illanás. Olyan fürgé és olyan gyors. Leggyorsabb gyermek és leggyorsabb leány a faluban.

Megöleljük és megcsókoljuk egymást.

A szavakat magunkban tartjuk, mert azok nagyon gyarlók, különösen így melegiben, az első percek bódulatában. Felszedjük a csomagokat és elindulunk az állomás épületén keresztül. Tudom, hogy ott vár a szekér. En elől megyek és Ágnes utánam. Ő nem szól előre, én nem szólok hátra. Ahogy kilépek az állomási házból, mingyárt meglátom a szekeret. Egy szürke és egy pej lekantározza a rud mellett állva hersegteti a szénát. A szekeres férfi hátul áll és igazgatja az ülést. Csak akkor látom meg az arcát, amikor odaérek és leteszem a csomagokat.

— Szerusz, járt! — mondom neki gyors örömmel, mert együtt jártam vele az elemi iskolában és őt is Áronnak hívják. Parolát csapunk és azt mondja nekem a köszönésemre:

— Ilyen jó fűtőt a vonatoknak rég nem hallottam.

Nagy bozontos hajusza van neki és tempós, mint egy öregember. Városban még az anyósok is bácsinak szólítják az ilyen, pedig harminchatesztendő csupán. Mondanám neki, hogy mennyire megöregedett ábrázatban és mozgásban, de mégis jobbnak gondolom másegyebet szólani.

— Vajjon lesz-e felülről valami? — kérdelem.

Áron éppen a csomagokat bujtatja el a széna közé a saroglyában s az ülések alá. A keze tovább dolgozik, de a szemel a felhőzetre vetődnek.

— Van, amiből legyen — mondja.

Ágnes is ügyesen segít neki, majd felkantároztatja Áronnal a lovakat és utnak eredünk.

— Egészség van-e? — kérdelem Ágnesről, amikor már javában szekerezünk.

— Azt lehet mondani, hogy van — feleli.

Érzem, hogy megvágotta a szavakat s úgy válaszolt. Választékosságával ki akarta tüntetni bennem a ritka vendéget és a tudományt.

— No, az jó — mondom, — s hát az urad?

— Fenn van az erdőn, szemet égetnek.

— Ilyen időben?

— Muszáj.

Jól értem: bétévő falat kell, a lámpába petróleum, némi ruházat, az államnak adó, a községnek pótdó, a papnak egyházi adó. Ezek nagy urrá teszik a muszájt.

— Gáspár is ott van — mondja Ágnes.

Gáspár az öcsém, komoly és értelmes fiú, erős buksi fejjel és némileg mandulavágású szemekkel. Neki nem jutott a városi iskolából, így hát február végén fent van az erdőn, ösztetálkolt kalibában alszik, néha hallgatja a farkasok üvöltését, de a legtöbbször a megfagyott fával küzdök, melyről sokszor elpat-tan a fejsze és bajt idéz elé...

Sokáig nem szólok semmit. Az itthonmaradt férfiak sorsán gondolkozom és az jut eszembe, hogy mondhatni a véletlenlen mult az én sorsom is, a várossal, az iskolával. Különben most fent volnék magam is az erdőn, a sógorommal és Gáspárral együtt.

Mert muszáj volna!

Ahogy így eljár bennem a képzelet és megfújja bensőmet a sors szele, egy kicsi asszonyi alak, két áhitatos barna szem és két simogató kéz melegíti mindjobban a torkomat és a könnyeim fészket. Nem birom már tartani tovább és megkérdem:

— Hát édesanyám?

— Sokat busult, hogy maga nem igen irt — mondja Ágnes.

— S most?

— Most biztosan sir, hogy maga hazajő.

Mintha a vágyam, mint a villanyáram, az ostor hegyibe futott volna, Áron barátom megriasztja a lovakat. A kedves bozontos állatok

rögtön megserényednek s a hamuszürke felhők alatt úgy zörgetik tova a szekeret, mintha lakodalomba mennének.

Ágnes jobban bétakarja a derekamat és a vállamat egy pokróccal, magam a kalapot legényesen a szemembe rántom s mintha csak ezt várták volna a mogorva felhők, egyszerre kibomlanak és hullani kezd belőlük a hó. A jókővér pelyhekre rácsap éhesen a szél és megindul a tánc.

*

Mire elérjük a falut, már úgy ülök a szekéren, mint egy hóember. Az emberek mégis tudják, hogy kinek a szeme csillog ki a havas kalap alól. Mind úgy köszönnek, mint akik ismerték az apámat, sőt a korosabbja még a nagyapámat is.

Itt már lépésben döcögtenek a szekeret a lovak. Végig a falun, bent a völgyben, ahol a Nyikó mellett kanyarog az út, hosszan a hosszú falun. Ugy tűnik, hogy ez a leghosszabb szakasza az egész utnak, a falu alsó végétől majdnem egészen a felső végéig.

Ott van a ház, amelyben születtem és gyermekeskedtem. Az utról még egy kis utca vezet a kapuig. Ahogy meglátom zsindeles havas tetejét s befordulnak a csepp utcába a lovak, különös izgalom fog el. Fáj bennem az öröm és nem tudom, hogy leszökjem-e a szekérről, vagy rajta maradjak.

Mégis rajta maradok, főleg a tekintély kedvéért.

A kapu nyitva van és rossz állapotban csüng a kerítés mellett. Nem bánom most azonban a kaput, mert anyámat pillantom meg. Ott áll a ház bejárata előtt. Kisebb, mint valaha. Talán azért, hogy emiatt is jobban lehessen szeretni. Szép csizma van a lábán s fekete ruhát öltött, mintha vasárnap volna. Kis fehér zsebkendőt tart a kezében, amely mintha ölelésre indult, amikor meglát. Aztán mégis visszazengedl és úgy néz, mintha királyt hozna a szekér.

Amugy havason átőlelem és hallom, hogy sir. Félek, hogy magam is el találok pityeredni és szemrehányással szólok reá:

— Nem azért jöttem haza, hogy sirjon.

— Az örömtől sírok — mentegeti magát anyám.

Rázni kezdem magamról a havat és pillanatok alatt nagy nyugalom költözik belém. Semmit sem találok olyan természetesenek e világban, mint azt, hogy itthon vagyok Farkas-lakán.

Kivégezték a bécsi statáriális per egyik vádlóját

A másik halálra ítélt büntetését életfogytiglani fegyházra változtatták

Bécs, július 24.

Miklas köztársasági elnök a statáriális bíróság által halálraítélt

Amsböck Rudolf büntetését életfogytiglani fegyházra változtatta, míg Gerl József kegyelmi kérvényét elutasította.

Gerl Józsefet nyolc óra öt perckor az

országos törvényszék udvarán felakasztották.

A rendőrség széleskörű intézkedéseket foganatosított a rend biztosítására. Az összes csatornákat átkutatták, a főtörvényszéket környező középületeket rendőrség vette körül. A rendőrség egész éjszaka készenlétségben maradt, de rendezettség nem történt.

Nagy tűzvészek pusztítottak az Ókiráltságban

Leégett egy falu és Bacau egyik városnegyede

Bacau, július 26.

A szerdára virradó éjjel 3 órakor tűz támadt a város ghettozerű negyedében, amelyben tulnyomóan nyomorgó zsidók laknak. A tűz Goldstein Lipót bérkocsinak a Mircea-utcában levő lakásában keletkezett eddig még ki nem derített okokból s a lángok a többnapis szárazság és a szél közvetkeztében igen gyorsan elhárították. Alig néhány perc alatt lángban állott Goldstein istállója is, amely olyan hamar leégett, hogy a benne levő bárom lo is odapuszult.

Az erős szél széthordta a zsarátnokot a szomszédos ócska és rozoga házakra is, úgyhogy a Mircea- és Florilor-utcaik közötti házak nagyrésze a lángok martaléka lett. Egy óra leforgása alatt 18 ház égett le menthetetlenül. A tűzoltóság csak nagy erőfeszítéssel tudta megfékezni a dühöngő tűzvészt.

A tűzkárosultak csupa szegény emberek. A hatóságok megadították a vizsgálatot.

Borzalmas tűzvész pusztított a dolj-mezebeli Leu községben is, amely csak-

nem teljes egészében leégett. Craiovából és Caracalból tűzoltóság vonult ki a faluba, hogy közreműködjen a tűzvész elfojtásában.

A katasztrófa méreteiről eddig még nincsenek pontos adatok.

A kutyahátsóval együtt tehát újra megjelent és ide-oda röpköd a tűzvész vörös kakasa.

Lerescu kapta Roman Valér helyét

Bukarest, július 26.

A kormány tervét, hogy erdélyi politikussal töltsi be a lemondott Roman Valér igazságügyi államtitkár helyét, nem tudta megvalósítani. Eredetileg a kolozsvári ügyvédi kamara egyik vezető személyiségét szemelték ki, de kinevezése körül nehézségek merültek fel. A kormány kedden már döntött is.

Lerescu semmitőszéki tanácsost bízták meg az igazságügyi államtitkári teendőket ellátásával.

HIREK

Tomcsa Sándor:

Már ir is az édes...

Ha valakinek kezébe akad a budapesti „Szín-
jázi Élet” című prospektus legutolsó száma,
talán meglepődve, talán minden különösebb
vényomással nélkül állapítja meg, hogy mindjárt
elől, ott, ahol a szemérmesség még fellelhető
esőkövényei idején egy Kosztolányi-, Móricz-,
Márai-, vagy Herczeg-cikk diszelgett, most bi-
zonyos Röck Marika nevű ifjú írónő sajátos és
feltétlen egyéni irányában értesíti a Kárpátok-
tól az Adriáig aggódó magyarokat, hogy bizo-
nyos Röck Marika nevű hajdon műlovarnó,
miért vonta meg egyik este áldásait a ligeti
cirkuszba zárandokló tömegtől.

Addig, amíg a jámbor halandó abban a hit-
ben leledzik, hogy itt két különböző tünemény-
ről van szó, egy írónő-tüneményről és egy lo-
varnó-tüneményről, (amíg mindentől eltekintve
lehet nehéz, szép és tiszteltetelméltó foglalko-
zás), éppen csak az élet játékos kedve folytán
a két tüneménynek egyazon neve van — nincs
ia különösebb baj. A vényomás és a nehéz
légzés tünetei ott kezdődnek, hogy a fenti új-
ság disz-helyén, Röck Marika álnév alatt, ta-
lajdonképpen Röck Marika műlovarnó produ-
kálja magát.

Lehet, sőt aggódunk, hogy amikor valame-
lyik igen tisztelt olvasó eddig eljut cikkünk-
ben, érthetetlen és dühös arccal teszi le az új-
ságot, mert az megint nem a jövő háboru utáni
idők erkölcsi és gazdasági felfogására ad biz-
tos támpontokat, vagy ismételtlen rosszakara-
tuan elhallgatja a kisebbségek paradicsoma fe-
lé vezető ut pontos és csilhatatlan taglását,
hogy e sorok nem korszerűen vértől,
szennytől könnytől csepegnek, hanem
csak csendes elmélázás egy ilyen Ma-
rika-féle marhaság felett. Lehet, sőt aggódunk,
hogy akadnak ilyen olvasók, kik „nem azért
olvasnak egy lapot” és felmondják a barátsá-
got azzal az urral, aki járhatja vagy példányon-
ként veszi az új-ságot és akitől a felháborodott
olvasó egy nap sem mulasztja el azt kölcsön-
kérni.

Lehet, sőt aggódunk. De meggyőződésünk,
hogy Marika, mint cikkíró, éppen olyan bá-
natos hajtása az ugynevezett mai felfogásnak,
mint az, hogy újabb közkereseti társaság ala-
kult a megriadt, kiszorított és éhező családot
otthon hagyott kisebbségi tanítók újabb gaz-
dasági megcsapolására, nem törődve azzal,
hogy a csapon keresztül már könny és vér szí-
várog.

Ez a „Marika mint cikkíró” persze nem
éppen olyan szomorú, mint a Tanfolyam Ren-
dezési Vállalat R. T., könnyebb műfaj, látszó-
lag kevesebb „jópofás”, „jajdeculus”, de a
dusan illusztrált cikk mögött, immár elégszer
elsírt iktóbeli eltulodások, sőt eltévelyedések
vannak.

Es az izléstelenység nem is olyan könnyű és
egyszerű szó, mert például gyilkolni, elsősor-
ban is nagyfokú izlésteleniségre vall.

Szóval: „Irta Röck Marika”.

Természetesen, tudjuk, hogy egy színházi új-
ságról van szó és mint ilyenirányú szaklap,
nem értekezhet behatóan tesszem a differias
megbetegedések lázgrafikonjáról. De nekünk
no „Irta Röck Marika” és ha már mindenképp
írni akarja, akkor ne ott írja és ne csináljon
disz-sírhelyet azokból az oldalakból, ahol még
nem is olyan rég Kosztolányi változta édes és
szomorú szavakkal a színjátszás válságát. A
primadonnák eme „irráskészsége” a tehetség-
puffasztás egy beteges tünete. Nem vagyunk
naivak és tudjuk, hogy mi az izlet és mi az
irodalom, de mégis csak elkésztő, több an-
nál: bosszant, hogy egy, végeredményben mű-
vészetet szolgáló organum a művészetek zuha-
nó napjaiban elsősorban is arról értesítsen
Röck Marika írónő útján, hogy Röck Marika
kötéltáncosnő papája mit szól ahhoz, hogy a
feltételeken nemzeti büszkeségül átgondolt lá-
nya nem tudott résztvenni a „szent láng” be-
ketowi ápolásában. Hajdanában, kiszámíthatat-
lanul magasabban álló művésznők megeléged-
tek azzal, ha egy szolid fénymázat neveztek el
róluk, de megelégedett a közönség és sokkal
elfogódottabban helyezte nyálvadását a ne-
vezett fénymázba cipőpucolás előtt, mintha
most azt olvassa, hogy: „Irta Röck Marika”.

Persze, abban a jó fénymázról ragyogó idők-
ben a művésznők népszerűsége még a tehetség-
gülből virágozott ki. Volt tehetségük és volt
alkalmuk, lehetőségük és volt közönségük. Ma
ha az ember efféle cikkíróként lát a világot
jelentő deszkákon, hiába keres és kutat a te-
hetségük után, pedig kell lennie, mert nevüket
hőfőhő füstbűtökkel írják fel repülőgépek az
alkonyi égre, az átutazó világhírességek mel-
lől mosolyognak rád a filmhíradó vászonjáról,
az emberek sikasztanak, csakhogy gyönyör-
ködhesnek áttört és lenge művészetében, a
lapok legjobb riportereiket küldik ki, ha a mű-
vésznő szalámit eszik, cipőt próbál vagy a tár-
sadalom legzsélebb rétegeinek aggodó szre-
tete mellett tyukszemet irt. Es csak kell legyen
tehetsége, a keserít nek, legalább a színját-
száshoz, vagy a műlovarláshoz, ha miatta visz-
szantastanak, legalább is egy hétre félretesz-

— Mi hír a nyelvizsga frontról? Te-
mesvárról jelentik: a napokban kezdtek
meg a kisebbségi postások vizsgáztatá-
sát. Eddig 200 postás állt a bizottság elé.
A jelöltek, akik mind idősebb, hosszú
szolgálati idővel rendelkező tisztviselők,
szívszorogva várják a számukra életet,
kenyeret jelentő vizsgák eredményének
nyilvánosságra hozását.

— Biróság előtt a temesvári hentes-
mester, aki lelőtte üzlettársát. Temesvár-
ról jelentik: A temesvári biróság a na-
pokban kezdte meg Rotariu temesvári
hentes bünpörét. Rotariu a télen, egy
Skudier-téri éjjeli mulatóban heves ve-
szekedés után egyetlenegy revolverlő-

véssel meggyilkolta volt üzlettársát,
Csonka Tamás henteset. A törvényszéki
tárgyaláson kihallgatták Sudu hentesse-
gédet, aki a gyilkosság estéjén a két
hentes társaságában volt. Sudu azt val-
lotta, hogy Rotariu 4 ezer lejért követte
el a gyilkosságot. Ennyivel maradt
ugyanis adós neki Csonka, miután közös
üzletüket feloszlatták. Rotariu vádlott
kijelentette, hogy a veszekedés során
Csonka, a hátsó zsebébe nyult, hogy re-
volverét elővegye és ő csak azért lőtt
reá, hogy megelőzze őt, így tehát a gyil-
kosságot önvédelemből követte el. A bi-
rósági ítéletet nagy érdeklődéssel várják
temesváron.

ABLAK

Ketten mennek az egyik mellékutcában. Egy inasgyerek, lehet tízéves és egy
idősebb, ugyancsak munkaruhájú egyén, negyvenév körüli. A hátuk mögött me-
gyek már tízedik perce. Egyszerű irányban van dolgunk.

Az inas jobbkezeben egy gyönyörű csillárt visz, balkezeben napilap. Abból
olvas fel izgalmas gyilkossági részleteket a mellette haladónak. Az a másik,
csak halad mellette, kényelmesen. Minden terhet az inasra tola, aki a csillárt is
szállítja és a gyilkosság részleteiről is tudósítja őt ugyanakkor.

Igy haladnak.

Az egyik utcafordulónál azonban szerencsétlenség történik. A kis inas meg-
botlik s valami borzalmas zuhanással elvágódik. A csillár darabokra török. A
gyerek össze-vissza ütötte magát. Nehezen feltápszkodik és ebben a pillanat-
ban pofon repül valami mihikus guorsasággal.

A pofont az idősebb munkás adta az inasnak, régen elfelejtve már, hogy m-
ilyen rabszolgamódra használta ki ezt a kis inast s hogy mennyire élvezte is a
gyilkosság szenzációját. Ráival. — Hogy merészeltél olvasni az utcán, amikor egy
ilyen drága csillár van a kezeden?!

AGA KHÁN TRÓNÉRT FOLYAMODOTT

Aga khán, az európaszerle ismert indiai
nabob, aki már régóta a nagy nyugati
világúarásokban él felmérhetetlen jöve-
delmeiből, most különös kéressel fordult
az indiai kormányhoz. A világ leggazda-
gabb embere csak annyit kér, szakítsanak
ki neki India földjén egy kis tartományt,
amelyen ő királyként uralkodhatik. Ha
ez a kérése teljesül, az a szépséges párisi
varróleány, akit Aga khán feleségül vett,
királyné lesz a mesés Indiában.

— Kolozsvári hírek. Számos feljelentés
érkezett a rendőrségre, hogy a város te-
rületén sokan fürdőtíró nélkül fürdöz-
nek a Szamosban. A rendőrség eleget tett
a szemérmesek óhajának és a város te-
rületén betiltotta a fürdést. A városon
kívül is csak megfelelő öltözkében sza-
bad ezután élvezni a vizet. — A buda-
pesti rendőrség távirati uton értesítette
a kolozsvári rendőrséget, hogy Hart-
mann Andor kolozsvári ügynököt, valu-
tacempészés miatt letartóztatták. Az
ügynök zsebeiben a rendőrség több, kü-
lönöz névre kiállított utlevelet talált.
Az ügyben folyik a vizsgálat. — Simon
Ignác 86 éves stánai gazda, afölötti bána-
tában, hogy nincs több pénze italra, fel-
akasztotta magát. Mire szomszédai ráta-
láltak, a gazda már halott volt.

★ Elvesztett spitz-kutya. Murariu, Voivo-
dul Mihai 11. jutalmat adunk.

— Felesége sirján agyonlőtte magát.
Bukarestből jelentik: Kedden este Gru-
ber Markovics 40 éves kereskedő a bu-
karesti spanyol-zsidó temetőben, nemrég
elhalt felesége sirjánál, főlölte magát.
A kereskedő testét, amely arccal a sirra
borulva feküdt, szerdán reggel találták
meg. Gruber Markovics, aki rajongásig
szerette feleségét, nem bírta túlélni asz-

nek cikkeket, mondom, muszáj legyen neki va-
lamelyes szakmabeli tehetsége, mert az íráshoz
asztán igazán nincs. Persze, ez nem felfedezés,
csak magyarázat.

Es ki a hibás?

A közönség nem, mert állítólag csak ilyen-
kap.

Az illetékes körök nem, mert állítólag a kö-
zönség csak ilyen kíván.

Legkevésbé hibás a szegény művész, ki-

szonya halálát és ezért követte el végze-
tes tettet.

★ Házasság. Rosenthal Margit, Cluj és Herz
Béla, Braşov, folyó hó 25-én házasságot kötöt-
tek. (Mindem külön értesítés helyett.)

— „BAJLÁTOT FÖLDÖN”. Tamási
Aron, a kitűnő író, cikksorozatát kezd a
B. L. mai számában ezen a címen. A cik-
kek az író szülőfalujáról, Farkaslakáról
szólanak, ennek a székely falucskának az
életét, küzdelmét, vívódásait mutatják
be, de akkora írói erővel, Tamási Aron
költészetének olyan szépségeivel és mély-
ségeivel, hogy Farkaslaka szimbólummá
magasztosodik: „a bajlított föld”, a Szé-
kelyföld szimbólumává. Felhívjuk erre a
cikksorozatra olvasóközönségünk figye-
lmet.

— Tulzott lelkiismertességgel raz-
ziázik a kolozsvári rendőrség. Kolozsvár-
ról jelentik: A közelgő augusztus else-
jére való tekintettel, kedden este a ko-
lozsvári rendőrség az egész város terü-
letén razziát tartott. A rendőrségi iga-
zoltatást a Sétatér mit sem sejtő közön-
ség között is a legnagyobb szigorral
hajtották végre. Mindenkinél fel kellett
mutatnia a város népesedési osztályától
kiállított igazolványát, a Bulletin de in-
scriere-t. A sétálóknál közül 109 egyént, aki
nem tudta magát igazolni, a rendőrségre
kísértek. Ezek közül 17-et, röviddel ez-
után szabadon bocsátottak, 87-et pedig a
bejelentő hivatalhoz utaltak át. Az 5 le-
tartóztatásban maradt egyén közül 3 nő
tiltott prostitúciót üzött, két férfit pedig
betörések miatt már jóideje körözött a
rendőrség.

★ Dr. Dobay Béla v. klinikai orvos, hatéves
klinikai gyakorlat után megkezdte rendelé-
seit. Rendel női szülészeti és belbetegeknek
9—11 és 3—5-ig. Brassó, Weiss Mihály-utca 29.

★ Szenzációs nemzetközi birkózóversenyek
az Astra termében. Különleges szenzációja lesz
csütörtöktől kezdve Brassónak. A világ legne-
vesebb birkózóbajnokai, nemzetközi vonatko-
zásban mind országos bajnokok, az Astra ter-
mében küzdenek egymással. Ennél érdekesebb
és izgalmasabb sporteseménye még nem volt
Brassónak és ami a versenyek szenzációját fo-
kozza, hogy világbajnokok ilyen nagy szá-
mban még nem voltak itt. A versenyek a birkózó
szövetség ellenőrzése mellett folynak és ez is
garantálja a versenyek nívóját és különleges
sportjellegét.

— MONOPOL-BEUGRATÓK A TAB-
LA ELŐTT. Temesvárról jelenti tudósi-
tónk: A törvényszék annakidején Dinca
Józsefet öt évre, Jancu Zahariát öt évre,
Seitler Károlyt két évre ítélte és Riegler
Józsefet fölmentette. Az elítéltek mono-
pol-ügynökök voltak, akik a jugoszláv
határszélén teljesítették szolgálatot, hi-
vatalukkal azonban visszaéltek. A mono-
pol-ügynökök fokozottabb keresetre

nek nemcsak azért a látszattér kell verejtéke-
nie, mintha tehetséges lenne, hanem még pa-
pírt, tintát és tollat is tesznek eléje, hogy tes-
sék írni. Eme bánatát legfennebb az az ígért
enyhíti, hogy írjon csak egész nyugodtan, a
pont, vonás, kis- meg nagybetűk körüli aggá-
lyait és bizonytalanságait elintézik a szerkesz-
tőségben.

Es a művész ir és a közönség olvas...
De a legeslegsomorubb az, hogy egy-egy

Egy bécsi
valcer

másor oly lenni — de
ebben a hőrségben bele-
szédül az ember — és az-
tán fejfájást kapunk. De
miért kínozzuk magunkat?
Egy kis víz. PYRAMIDON.
tablettát és zavartalanul
fogjuk élvezni a táncot
és a szórakozást!

Pyramidon
TABLETTAK Minden tablettán rajta
van a BAYER kereszt!

ugyanis olyan módon tettek szert, hogy
határmenti falvakban a jobbmodu lakó-
sokat beugratták, majd büntetéseket ve-
tettek ki. Az így kialakult monopol-ban-
da Csene községben egy Stein nevű ke-
reskedőnél vesztett rajta. Stein ugyanis
feljelentette a társaságot. A temesvári
tábla most tárgyalta újra Dinca József
és társainak perét és az ügyészesség bünte-
tését Dincánál ötről két évre szállította
le, a többieket pedig felmentette, a kö-
zösen fizetendő 152 ezer lejes kártérítési
kötelezettséget azonban jóváhagyta.

— Szabadlára helyeztek hetet a te-
mesvári kommunista-per vádlottai közül.
Temesvárról jelentik: A temesvári nagy
kommunista-per végre az illetékes ható-
ságok előtt is visszanyerő tulajdonképpen
ártatlan színt. A temesvári hadtest-
parancsnokság katonatörvényszéke szer-
dán délelőtt hét vádlottat engedett sza-
badon. Névszerint: Nyiri Magdát, Nyiri
temesvári bankigazgató leányát, a Löbl-
testvéreket, Vadász N-t és a súlyosan be-
teg Kantor Józsefet, valamint a 13 éves
Kostyál Istvánt és a 11 éves Makk Juli-
át. Hírek szerint a többi vádlott szabad-
lára helyezését, mivel igen sok kiskoru-
ról, de javarészt egészen fiatal emberek-
ről van szó, a szülők közös kérvényben
kéri.

— Influenza, spanyoljárvány, torokgyulladás,
az orr és garat elnyálkásodása, a mandolák
megbetegedése, valamint izületi bajok vagy
tüdőcsucsuhurut esetén gondoskodjék arról,
hogy gyomra és beleit a természetes „Ferenc
József” keserűviz használata által gyakran és
alaposan kitisztíttassanak.

Időjárásjelentés. A
budapesti időjárásku-
tató intézet jelentése
szerint változatlan hó-
mérséklet mellett to-
vábbi állandó nyugati
szél. Változó felhőzet,
helyenként záporosó és
átvonuló zivatarok.

★ Szép Ernő: Dali, dali dal. Azt írja az író:
„Olyan nagyon kívántam már egyszer apámról
és anyámról mesélni, olyan jól esett ezt a
könyvet írnom, olyan szép érzés a nyilvános-
ság előtt tiszteletet adnom két porladó szív
emlékének. A tehetsős hátramaradtak már-
ványkövet rendelnék a szüleik sirja fölé, rá-
írják aranybetűvel az édesapjuk, anyjuk ne-
vét, hogy a nap ragyogjon azon a néven s aki
idegen a temetőben sétál, az is lássa, hogy itt
élt ezen a földön Ez meg az a legjobb és leg-
szeretőbb apa, meg anyja. Nem tehetek drág-
követ, egy olcsó könyvet tehetek csak a két
szegénynek, jónak, kedvesnek a porai fölész a
Napnak talán méltóztatik a könyv fedelére
pillantani, ráérő szellőnek a könyv leveleit fel-
hajtogatni. A Pantheon „Jó könyvek” sorozá-
tában jelent meg, 256 oldal, füve 27, egész-
vászonzkötésben, finom papíron 57 lej. Kapható
a Brassói Lapok könyvosztályában, Kapu-utca
56—58. szám alatt, az udvarban.

ilyen ekkért husz-harminc pengőt fizetnek, a
művésznőknek pedig általában van annyi iro-
dalmi érzékük, hogy a honoráriumot rögtön
felszippantják. Lehetőleg még előre.

Es egy tehetséges magyar író, mehet sepre-
getni egy hétig, azt, amit a Marika pejlőva a
porondon hagy. Ne tessék megbotránkozni. Ha
Marika cikket ír, akkor a pejlőva legalábbis
eforizmákat potyogtat a Marika bámuló, szent
ájultságban bámuló közönsége elé...

Eme egyoldalas

„Jáságocská „vezércikkjén” gondolkoztam, kibámulva az ablakon. Valahol gyerek sirt makrancos eltikkadásokkal, kapu csapódott, szekér zörgött.

Es jöttek-mentek:
Volt kereskedő, karján régi ruhák. At-
kiáltó palaknek: „pegye meg noi!” Válasz:
„Kell a fenének”.

Középkorú férfi, kis füzfa-esszővel, a
mezőn volt sétálni. Délelőtt egynegyed
tizenkettő, hétköznapi.

Három megláncolt legényt kísérek a
rendőrök. Az egyik legény kabátja le-
akar csuszni válláról, a fogával kap utá-
na s tartja, mint a macska az egeret.

Az elítélt felesége, májfoltokkal, nyol-
cadik hónapban. Üres szotyorról meg-
házafele.

Elől a végrehajtó, utána a dobos.
„Lányok” mennek orosz vizsgára.
Gyerek szalad, elesik, sir.

Hajdani tekintélyes iparos totyog. Szi-
varóéget lát meg, körülnéz és nyugovra fel-
teszi.

Jóágású egyetemista. Bárhoa elmen-
ne. Gyermek, beteg, még idősebb hölgyek
mellé is.

Családapa zsakettben. Nem lakodalom-
ba megy — a Küküllőbe fürdeni.

Viaszarcu székely embert szállítanak laj-
torjás szekéren, párnák közt.

Két férfi. Egyik: „Kérlek, itt nem se-
git más, csak a háború”. Másik: (Károm-
kodik.)

Persze, ez csak véletlen. Nagyjában vi-
dumabb az utca.

Az ablakon-kínzés is olyan, mint a
születés: az ember nem találja el a ked-
vezőbb pillanatot. Ez áll a generációk-
ra is.

Rosszkor pillantottunk ki a világra.
Hogy a fene egye meg. (Azt hiszem elég
értelmesen mondtam.)

Tetszik látni, milyen egyszerű dolog
egy vezércikk? Az ember csak kinez az
utcaára és írja.

Hogy a... (lásd fennebb.)

Egyesületi élet

A Székely Dalegylet nyári programja: Julius
20-én Petőfi-ünnepély Fehéregyházán, még bi-
zonytalan időpontban hangverseny Homoró-
don. A szabadságon levő Ungvári karnagy he-
lyett dr. Voszka elnök vezeti a próbákat. A
dalegylet őszi működése még nincs körvona-
latva.

*

A Munkás Testvér Egyesület műsoros estélyek-
kel próbálkozik, de a helyi lapokban szemre-
bányást tesz a közönségnek, hogy az nem tá-
mogatja a — sportot.

*

Ugyanilyen közleményt jelentethetett volna
még a „Hargita” is, legalább a multakhoz vi-
szonyítva.

*

A Tenisz Társaság igen szép eredményeket
ért el a segesvári STV és a fogarasi tenisz-
zők legyőzésével. A tenisznek Székelyudvar-
helyen már nemcsak fanatikusai, hődoiái és
hívei vannak, hanem közönsége is, mely érdek-
lődéssel tekint az augusztusi nagy városközi
mérkőzések elé.

*

Az ipartestület vezetősége vitaestek rend-
ezésével kísérletezik.

*

A Sicilia néven alakult Gyümölcstermelési
és Mezőgazdasági Szövetkezet az egész vármö-
gyére kiterjedő hatáskörrel, július 17-én meg-
kezdte működését. Az egyesület a nemesebb
gyümölcsök szakszerű és egyöntetű termelé-
sét, azok eltartását, a kellő időben való bel- és
külföldi tömeges értékesítését, gyümölcsterme-
lési propaganda-előadások és vidéki körzeten-
ként 10-10 napos gyümölcstermelési tanfolya-
mok tartását tűzte ki célul. Tervezi továbbá
vidéki körzetenként gyümölcsfa-iskolák felállí-
tását, illetve a magánügyének ezirányú vállal-
kozásának pártfogásba vételét, hogy így min-
den vidék lakossága könnyen és olcsón jusson
a helyi talajban és éghajlan alatt nevelkedett
oltványokhoz. Programba vette végül a mó-
hászat és a baromfitenyésztés fellendítését, va-
lamint a tejtermékek jobb áron való értékesi-
tését.

*

A többi egyesületekben nyári szünet van.

Hogyan mennek az üzletek?

Eme kimutatásunk, Székelyudvarhely
gazdasági helyzetének legalaposabb ta-
nulmányozása után látott napvilágot.
Tehát: vaskereskedéseink elé egy-egy ge-
be van fogva, melynek nem jut patkóra.
Mivel utcaközvetőinknek is rosszul megy,
most tessék elgondolni, hogy mehetünk a
vaskereskedések. A fűszerüzletek mene-
tele iránti kérdéseinkre azt a választ kap-
tuk: „ugy megy, kérem, mintha jönne”.
Szóval attól függ, hogyan és honnan nézi
az ember. Ha fejjel lefelé fityegve pil-
lant meg — tesszem azt — egy fűszerüz-
letet, tényleg úgy látszik, mintha menne.
De fejjel lefelé fityegve még kevesebb
ideig bírja az ember, mint egy kereske-
dő, ugy rendesen, labon. Patkánknek

még a hashajtóból megy ugyahogy. Di-
patkakereskedéseink igáját a szegény férjek
huzzák és ráadásul még minden kirakat
előtt is meg kell állaniuk. Az illatszer-
tárnak az erőlködéstől már egész izzad-
ságszaga van, a vendégök ezzel szor-
teljes gözzel mennek — tönkre. A kávé-
ház így megy: egy vendég a multkor ki-
hajolt az ablakán és kiejtette kalapját.
Erre kiszállt a kávéházból, felvette a ka-
lapját és megvárta, míg odaér a kávéház.
A bankok menetele előtt az utat eltorla-
szolták a betétesek hullái. Borüzleteink
tántorognak. — Egyszóval olyan a váro-
sunk, mint egy pályaudvar, melyről az
utolsó vonat is kifutott és a kisézőknek
nincs ahova hazamenniük.

Milyen a jellegünk?

Minden városnak van valami építkezé-
séből, fekvéséből, felfogásából, foglal-
kozásából, időjárási viszonyaiból, erkölcsé-
ből, környezetéből, multjából fakadó jel-
lege, mely megkülönbözteti a többi váro-
soktól és amit általában sajátos jelleg-
nek mondanak. Ez teszi Firenzét a „virá-
gok városává”, Rómát az „örök város”-sá,
Budapestet a „Duna királynőjévé”, Bé-
cset „kedélyessé”, Párist a „világ szíve-
vé”, Velencét az „álmok városává”, Deb-
recent „kálvinista Rómává”, Kolozsvárt
„kincses”-sé mely jelző bár utóbb vi-
tathatóvá hervadt, mégis legtovább ellen-
áll a válság rozsdájának. Ha valaki Szé-
kelyudvarhely jellegén tűnődne, nem kel-
lene sokat töprengjen. A szegénység mint
jelleg nem jöhet számításba, mert ez na-
holnap minden városnak elmaradhatat-
lan, általános, magátólértelődő, külön
kiemelésre és hangsúlyra nem szoruló ál-
laga lesz. Hogy egész őszinték legyünk,

az illetékes körök józan ítélőképességé-
ben bízunk, hogy szavának súlyával meg-
erősít abban az elképzelésünkben, meg-
látásunkban, a dolgok lényegében rejlő
letagadhatatlan tényben, miszerint váro-
sunknak fürdőváros jellege van. Hisz kö-
rül vagyunk véve egy gyógyhatásában,
mint fekvésileg a legpazarabb fürdővel.
Annyira, hogy ha az ember kimegy a
városból, igazán kínos kell vigyáznia,
nehogy belebotoljon egy-egy fürdőbe, a
mi mégis csak pénzbe kerül. Lep el a
gyógyviz, vet fel a borviz, az ózondu,
a fenyőillat és a józan észben bizakodtunk.
A józan észben, melynek ötvenszázalékos
kedvezményben kellett volna szülni
ide és sikra szállnia jellegünk mellett.
Nem így történt. Székelyudvarhely nem
fürdőváros. Persze e jellegét nem a jó-
zan ész vonta kétségbe, hanem a politika,
ami tudvalevően nélkülözi a józan-
ság és az ész legeslegtávolibb jellegét is.

Nincs még veszve minden...

Az embernek, pláne még ha újságíró
is, szinte programszerűen kötelessége ag-
gódní városáért. Vannak, akik reggel,
mindjárt felkelés után aggódnak ki ma-
gukat, egyidejűleg azzal a műveléssel,
mely az éjszaka alatt felgyülemlett
„elálm” eltávolítását célozza, vannak ebéd
közbeni aggódók, akik csüggedten rendel-
nek még egy adag bécst sok ugorka-
salátával, van akinél az aggodás ideje a
délutáni szunyókálás után kezdődik és
van aki az esti korzón aggódja össze-
vissza magát. Én lefekvés előtti aggodó
vagyok. Mikor már elült a város zaja,
mikor a hangok már a csillagok körül
szálldosnak, mikor a csend már rátette
kezét a város szájára, akkor kezdek ag-
gódní én. Leülök asztalom mellé, tenye-
rembe hajtom fejemet és félretéve min-
den gondomat, lankadatlanul aggodom
órákig.

Igy tegnap éjjel is. Már a legutolsó
éji bogár is nekiment a falnak, én még

mindig aggodtam. Mi fölött? Az be van
osztva. Tegnapelőtt azért aggodtam, hogy
városi tanácsosaink meddig fogják bírni
az aggodást, míg tegnapi aggodásom tár-
gya a kivesző romantika, a kialvó kedv,
a tűnő vállalkozási szellem volt. Vasszor-
galommal, minden erőmet összeszedve ag-
godtam az aggasztóan néma éjszakában.
De egyszerre im hallga: zenei hangok bo-
káztak be nyitott ablakomon. Mi ez? —
jártattam körül aggodó szemeimet a nép-
telen utcán. Már hallucinálók is? De nem!
Néhány házzal tovább kis, sötét csoport
állott egy ablak alatt és a nota meggyő-
ző erejével bizonygatta a világon talál-
ható kislányok minimális számát. Éjjeli-
zene volt. Aggodalmam úgy szállt el, mint
fészkeről felroppenő madár. Nincs még
veszve minden! Egész addig, amíg csak
egy kislány találatik a világon. És hális-
tennek e tekintetben városunk exportké-
pes. Megnyugodva aludtam el, mosolyog-
va, mintha csak nekem huzzák volna.

Interurbán

FEHÉR IMRE szinigazgató felütötte
fejét városunkban.

*

Városunk két illusztris tényezője: NYI-
RÓ JÓZSEF és TAMÁSI ARON m. v. bi-
zonytalan időre eltávoztak városunkból.
Éppen akkor, amikor közönségünk stílu-
sukat már egész jól meg tudta volna kü-
lönbözteni egymástól.

*

Ma a D.-cég ifjabb beltagja, bámula-
tában egy százaléjest anélkül fogadott el,
hogy azt nemcsak hogy nem pengette
meg, de a szemben levő bankba sem vit-
te be, hogy a százaléjes nem hamis-e. A

nagyuri allűrjeiről ismert, de rendkívül
szimpatikus világfit a cég idősebb beltag-
ja dorgálásban részesítette. Megnyugtá-
hatjuk azonban a cég barátjait, üzletfe-
leit és a külföldi érdekeltségeket, hogy a
pénz valódi.

*

VARI ZSIGA a piros király körüli har-
csokat kiheverte és már edzésbe is állott.
Legközelebbi ellenfele a „kirakó” lesz.

*

FERENCZY JENŐ ezuton kéri hölgy-
ismerőseit, hogy legalább két hétig ne za-
varják. Tegnapelőtt fogott hozzá ugyanis
egy rövidebb történet elmondásához.

*

SUCIU TIBOR ma a következő sür-

gönyt kapta Eggert Mártától: „Miért nem
válaszolsz? Ezt érdemlem tőled?”

*

NAC-nak — Nagypárad.
Tudjuk miért nem jön. Kegyed FÉL
FELEKET pedig nem fogadunk.
Hargita — Székelyudvarhely.

*

A Meteorológiai Intézetnek.
Már kint vannak a vasárnapi kirándu-
lásunkat hirdető plakátok. Szombaton, va-
sárnap és hétfőre bemozdhatja az esőt.
A Székely Dalegylet.

A katonazene

Van nekünk egy igazán kitünő kato-
nabandánk. Itt született a szemünk lát-
tára, Székelyudvarhely bizonyára jósz-
szeggel hozzájárult pelenkájához, első
sivalkodásait is szívesen hallgattuk, meri
úgy gondoltuk, hogy értelmes, művészi és
szívhezszóló beszédében is mi fogunk gyö-
nyörködni. Aztán mikor már harminc-
negyven taguvá cseperedett, mikor iga-
zán örömtűn telne benne, mikor nem-
csak a tavasz egy pár délutánján élvez-
hetnénk, hanem hónapokon át, akkor ez
a banda, pattogó indulóval kivonul az
állomásra és bizonyára pattogó indulóval
is érkezik meg — egy divatos fürdőhely-
re. Nyáron, hogy így mondjuk: fűtül
ránk. És nehogy tévedésben legyünk,
egyszerre mindjárt negyven taggal fű-
tül ránk. Most helyettük hat száz cigány
huzza a sétatéren. Csak nehogy — Iste-
nem — nehogy olyan pechiünk legyen,
hogy ezek is felszaporodnak negyvenre és
— nem csalja el őket valami világfürdő.

Új könyv a Székelyföldről

Dr. Lévy Lajos, református tanítónő-
képző-tanár ismert tollából egy illusztrált
szép könyvecske jelent meg Székelyföldi
Képek címen. Az értékes munka két rész-
re oszlik: 1. A székelyanyaszék. Ebben
Székelyudvarhely, mint daliás város, mint
iskola- és iparosváros — mint gazdag és
szegény város van mély szociális háttér-
rel bemutatva. A székely anyaszék kin-
csei között: a székely kapu, a rovás-írás,
a székely nép eredete és a székely virág-
ének szerepel festői színekben és minia-
tűr rajzokban tömör szemelvényekkel. A
második részben különböző kirándulások
vannak felsorakoztatva székelyudvarhe-
lyi központtal: a székelyek Rákosmezeje,
az utolsó székely hegedűs sirja, Orbán-
Balázs-barlang, a hargitai opál- és a tor-
jai kénbarlang, Bálványos és Rabsonné
vára, Firtos tündére, a székely Sóvidék,
a Medve-, a Gyilkos-tó, a világhírű koron-
di arragonit, a Székely Svájce vonul el
pazar színekben előttünk. A könyv nagy
szolgálatot tett a Székelyföld kincseinek
ismertetése és népszerűsítése terén. Ju-
talom- és emlékkönyvnek kiválóan alkal-
mas. Turistáknak nélkülözhetetlen. A
címlapját Haáz Rudolf festőművész ké-
szítette, a fényképfelvételeket gyönyörű
kivitelben Kovács István készítette.

»1984«

Ez a B. L. és Népujság követ-
kező ajándékregényének a címe.

Szerzője:

KÁROLY SÁNDOR

A regény Európát festi 50 esz-
tendő mulva.

Izgalmas, fantasztikus.

Dollfuss és több minisztere a nemzeti-szocialisták fogságában

Háromszáz álegyenruhába öltözött osztrák hitlerista hajtotta végre a bécsi puccsot

Fegyveres ellenállás esetére Dollfuss és társait felkoncolással fenyegették meg a puccsisták

A rádiópalotát visszafoglalta a karhatalom, de a Burgban még a náci az urak

Négy halott és számos sebesült

Bécs, július 26.

Az osztrák fővárosban szerda déli órák lejátszódott eseményekről még az esti órákban sem lehetett teljesen tiszta képet alkotni. Az azonban már nyilvánvalóvá vált, hogy a nemetiszocialista puccs jóval nagyobb méretű, mint eleinte hitték és feltűntették, mert az osztrák nácioknak fondorlatos stratégiával sikerült hatalmukba keríteniük nemcsak a rádió központi stúdióját, hanem a kancellári hivatalt is és foglyul ejteniük a kormány jelentős részével együtt magát Dollfuss Engelbertet, a kormány fejét. A világszenzációt keltő osztrák államszínvonalról és szerda délutáni eseményeiről alábbi újabb tudósításaink számolnak be:

A Johannesgasseban levő rádióközpontba, illetőleg annak stúdiójába szerda délután egyenruhában öltözött nemetiszocialista hatolt be, rövid szökváltás után lelőtték a stúdió Hold nevű igazgatóját és kényszerítették a spekeret, aki éppen akkor adta le a híranyagot, hogy mondja be a mikrofonba a Dollfuss-kormány lemondását. Ezután bezárták a kapukat és ajtókat s az épületben eltorlaszolták magukat.

Ezzel egyidejűleg kisebb náci-csoportok gyülekeztek a kancellári hivatal előtt levő Ballhaus-platzon, majd megrohanták a kormány székhelyét s az épületet elfoglalták. Mindez ugyyszólván pillanatok alatt történt.

A nemetiszocialista puccsisták Dollfuss kancellárt és a kormány több tagját, akik éppen értekezletet tartottak a kancellári hivatalban, foglyul ejtették s kijelentették nekik, hogy ha nem mondanak le azonnal, vagy ellenállást tanúsítanak, könyörtelenül felkoncolják őket.

A rádiópalota és a kancellári hivatal elfoglalásának a híre leirhatatlan izgalmat keltett az osztrák fővárosban. A kedélyek megnyugtatóra hivatalos helyről egymásután adták ki a cáfoló közleményeket, kijelentve, hogy a hatóságok megtiltották az intézkedéseket a puccs leverésére. Valóban Bécs valamennyi fontosabb pontját és a középületeket erős katonai és rendőri készültség szállta meg.

Délután 4 órakor az volt a helyzet, hogy páncélaufokról a karhatalom gépfegyverrel lőtte a rádiópalotát, amelynek ablakaiból az ott elzárkózott 8 nemetiszocialista, akiknek az épületben számos cinkosuk is volt, sűrű fegyvertűzzel válaszolt.

A kancellári hivatal épülete előtt is nagyszámú karhatalmat összpontosítottak, amely számos gépfegyver és ágyúcsövet irányzott a palotára. Itt azonban harcra egyelőre nem került sor, tekintettel arra, hogy Dollfuss kancellár és a kormány több tagja a bentlevő náci fogságában volt.

va, hogy a náci bosszúból kivégzik Dollfuss kancellárt és miniszterétársait. Különben Fey alkancellár, közbiztonsági miniszter a délutáni folyamán kétszer is megjelent a palota erkélyén s felszólította a karhatalom vezetőit, hogy mindaddig ne indítsanak semmiféle akciót, amíg ő át nem veszi a parancsnokságot. A karhatalmi csapatok részéről két rendőrtiszt fegyvertelenül bement a kancellári palotába és tanácskozásokat folytatott a puccsistákkal.

Más értesülés szerint Schuschnigg, Echer tábornok, Stockinger miniszterek és Vaugoin volt hadügyminiszter nem tartózkodtak a kancellári hivatalban, a mikor azt a náci elfoglalták s így délután csónka minisztertanácsra ültek össze, hogy a teendőket megvitassák. Rendületükre.

az egyenruhás segédrendőrség az este megszállotta a főpóstat

s a karhatalom mindenütt riadókészültségbe helyezkedett.

A bécsi események hírére Stájerországból két hitlerista érzelmű község lakossága

fellázadt

s kezébe kerítette a hatalmat. A bécsi lapok délután különkiadást adtak ki, de csak a csónka-kormány hivatalos jelentését közölték, amely szerint Bécsben és egész Ausztriában teljes a csend és nyugalom.

A PUCCS ELŐZMÉNYEI

A nemetiszocialista puccs előzményeiről a következőket sikerült eddig megtudni:

Kedden este a Stiflgasseban levő rendőrkasárnya melletti ház előtt, amelyben a német tornász-szövetség helyiségei vannak, több teherautó jelent meg, amelyekről nehéz ládákat cipelték az épületbe. A ládákból kétszázötven munitió s fegyver volt, de ez nem tűnt fel senkinek, mert azt hitték, hogy a kaszárnya részére valók.

Szerdán délután a német tornász-szövetség helyiségeiben 300 nemetiszocialista a bécsi helyőrség és rendőrség egyenruhájába öltöztek át, két századba sorakoztak fel s felugrálva az épület várakozó teherautóira, nagyrésztük felvonult a kancellári hivatalhoz, egy töredékük pedig a rádióközponthoz.

Az egész felvonulás percek alatt történt s miután a puccsisták szabályszerű karhatalmi egyenruhákban voltak, seholsem találtak ellenállásra.

A kancellári hivatalba is akadálytalanul hatoltak be, majd saját őrséget állítottak a kapukba s miután elfoglalták Dollfuss és társait, valamint a hivatal személyzetét, a palota ablakain leeresztették a függönyöket.

Nyilván ezzel akarták jelezni, hogy a Dollfuss-uralomnak beakonyult.

Ultimátumot intéztek a náci Dollfuss kancellárhoz

Délután 5 órakor Bécs tele volt a riasztó hírekkel és a helyzet még mindig annyira zavaros volt, hogy megbízható felvilágosítások hiányában még hozzávetőlegesen sem lehetett tiszta képet alkotni. A

Burgot, amelyben a kancellári hivatal van, teljesen körülvárta a katonaságból álló karhatalom.

Olyan hírek jártak, hogy

a behatolt náci ultimátumot adták át Dollfussnak, amely 5 órakor járt le és amely szerint be kellett jelentenie lemondását.

Ellenkező esetben a náci polgárháborúval fenyegetőztek. A kancellári hivatalban a náci Dollfuss kancellárt, valamint Fey, Schuschnigg és Karwinsky minisztereket ejtették foglyul, akik rövidesen tárgyalásokba bocsátkoztak a puccs vezéreivel.

VISSZAFOGLALTAK A RÁDIÓ PALOTÁT

A páncélaufos karhatalom 3 óra ostrom után bevette a rádiópalotát és letartóztatta a 8 osztrák hitleristát, akik azt délután 1 óra tájban elfoglalták.

A rádiópalotától a 8 elfogott náci elvonuló rendőrséget a Kärntnerstrassen összeverődött tömegek lelkesen ünnepeleltek.

Amint utólag kiderült, a rádiópalotánál vívott közelharcnak négy halottja volt, mégpedig kettő a náci és kettő a karhatalom köréből.

A kancellári épület körül a helyzet este még mindig változatlan volt. Az ott összpontosított nagyszámú karhatalom nem mert támadásba átmenni, attól tart.

Elhullatott iratai árulták el a tettest

Brassó, július 27.

Hetekkel ezelőtt történt, még a nyár elején, hogy a brassói rendőrség bünygyi osztályán feljelentést tett Marmont Ferenc dr., Bogner-utca 6. szám alatti lakos. A feljelentő előadta a rendőrségen, hogy valaki éjszaka a házából mintegy 6 ezer lej értéket kitevő holmit lopott el.

Akkoriban Brassóban nagyon divatosak lettek az éjszakai lopások és betörések s a rendőrség nagy buzgalommal fogott hozzá a legújabb lopási eset kiderítéséhez. Bizottság szállott ki a helyszínére s részletesen felkutatta a házat és környékét, hogy nyomokra találjon. A rendőrségi vizsgálatnak, mindjárt a legelőjén, kedvezett a szerencse, a kertben iratokra bukkantak. Az iratok Ilyés Mihály névre voltak kiállítva.

A nyomozó közegek bizonyosra vet-

ték, hogy Ilyés követte el azon éjszaka a lopást és mindent elkövettek, hogy kézrekerítsék. Lungu és Simon detektíveknek, hosszas nyomozás után, a napokban sikerült letartóztatni Ilyést, akit előállítottak a rendőrségen. Ilyés jelenleg egy brassói kórházban dolgozik.

Kihallgatása folyamán elmondta, hogy abban az időben munka nélkül volt és nem volt lakása sem, tehát ott húzta meg magát éjszakára, ahol tehetette. A véletlen egy éjszakára a dr. Bogner-utca egyik kertjébe sodorta, de azt sem tudja, hogy hányas számú háznak a kertje volt, amelyben éjszaka nyugalmat keresett magának. Azt pedig, hogy ő lopta volna el Marmont-tól a 6 ezer lej értékű kitevő holmit, a meghatározottabban tagadta.

A rendőrség azonban megállapította, hogy Ilyés Udvarhelymegye Abásfalva községében is több lopást követett el, amiért az udvarhelyi törvényszék régóta körözi.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A buza kivételével felszabadították az összes termények kivételét

A földművelésügyi minisztérium szerint a buzatermés csak a belföldi szükséglet ellátására elég — A buza értékesítése

Bukarest, július 26.

A kormány legfőbb gazdasági bizottsága Tatarescu miniszterelnök elnöksége alatt ülést tartott, amelyen az egyes minisztériumok képviselői is megjelentek. Az ülés programja az ország mezőgazdasági helyzetének és a gabonakivitel lehetőségének megvitatása volt.

Sassu földművelésügyi miniszter beszámolt a termésredményről. A földművelésügyi minisztérium megállapítása szerint

az ideai buzatermés csak a belföldi szükséglet ellátására elég, míg a többi gabonafélékből a belső ellátás biztosítása után nagy mennyiség jut kivitelre, ehhez még hozzá számítható az elmúlt évről vissamaradt felesleg is.

A földművelésügyi miniszter beszámolója után, az értekezlet a következő határozatot hozta:

A búza kivételével az összes termények kivételét engedélyezik. A kivétel engedélyezése azon a napon lép életbe, amelynél a határozat a hivatalos lapban megjelenik.

A BUZA ÉRTÉKESÍTÉSE

Kedden este a Nemzeti Bank tanácsa és a kormány megbízottai Radu Irimescu buza-kormánybiztos és Dumitrescu bankkormányzó vezetése alatt ülést tartott a buza értékesítése ügyében. Letárgyalták a kormánynak a gabonárák fenntartására kiadott rendeletét és úgy határoztak, hogy a kormánybiztoság által értékesítésre

megvásárolt buza varrantálását a jövőben mellőzik,

részben, mert ez a művelet rendkívül nehézkes, másrészt pedig ellentétben is van a Nemzeti Bank alapszabályaival.

Megállapították, hogy a pénzügyminisztériumnak nem áll módjában a kormánybiztoságnak előlegezni a buzává-sárláshoz szükséges összeget, ezért elhatározták, hogy ezt az összeget a Nemzeti Bank bocsátja majd a kormánybiztoság rendelkezésére. Erre a célra a Nemzeti Bank 100—200 millió lej összegig áll a kormánybiztoság rendelkezésére.

Az előlegezett összeget a kormánybiztoság a felvásárolt buza eladása után, részletekben fizeti vissza a Nemzeti Banknak.

Román szesz- és boreladási irodát állítanak fel Newyorkban

Állami támogatás a kivitel megkönnyítésére

Bukarest, július 26.

A kormány legutóbb kiadott kompenzációs rendelete a legtöbb országban kedvezőtlen hatást váltott ki, s ez alól csupán az Egyesült Államok mondhatók kivételnek. Eddig már a második hatalmas szállítmány ment ki a Bánságból szilvóriummal az USA-ba, amelyért Románia cserébe autót, gramofont, rádiókészülékeket és írógépeket kapott.

A kormány megállapodása értelmében a jövőben ezeket a cikkeket csak borért, gyümölcsalkoholért és szilvóriumért lehet behozni az USA-ból, így a jövőben Románia az amerikai kivitelben a szeszestalkokat akarja főkénti cikkének tekinteni. Már igen rövid időn belül állami támogatással

román szesz- és boreladási irodát állítanak fel Newyorkban,

amelynek a kivitel előkészítése és megkönnyítése lesz a feladata. A kormány a kiviteli illetékekből külön alapot szándékozik létesíteni, amely a szeszestalk kivitelével foglalkozó cégeknek külön kiviteli jutalmat biztosít. Románia a szeszestalkkivitel terén majdnem teljesen el van zárva a világtól és csak az USA az egyetlen állam, ahol könnyű elhelyezési lehetőségei vannak. A kedvező kiviteli lehetőségek reménye azzal is fokozódik, hogy az ideai bortermés a tavalyival szemben úgy minőségileg, mint mennyiségileg kitűnőnek ígérkezik.

Kétmilliárd lej az országutak még e hónap végéig ki- rendbehozására írnák a pályázatokat

Bukarest, július 26.

A közlekedésügyi minisztériumban magyar nyelven tervezeteket dolgoztak ki, a belföldi kölcsön segítségével az utak rendbehozására. A kormány ugyanis a lebonyolítandó belföldi kölcsönből 700 milliót bocsát a közlekedésügyi minisztérium rendelkezésére az utak javítására. Ehhez hozzájárul

a rendkívüli költségvetésben az utak javítására előirányzott 700 millió lej, valamint az a 350 millió lej, amit a CFR fizet az autóbusszjáratok koncessziójának átengedéseért. Amennyiben a belföldi kölcsön teljes sikerrel jár, valószínűleg felemeljük egymilliárd lejre a belföldi kölcsönből előirányzott 700 milliót.

Igy az utak rendbehozására előirányzott összeg 2 milliárd és 50 millióra emelkedik.

Az utjavítási munkálatokra és az eddigi rendkívüli elhanyagolt utaknak teljesen modern országutakká való átalakítási munkálataira vonatkozó árajánlatokra még e hónap végéig kiírják a pályázatokat. Viktor Slavescu pénzügyminiszter hazaérkezését várják, hogy a végső intézkedéseket megtegye a kifizetések ügyében.

Az utjavítási munkálatokat egyszerre kezdik meg az okiráltságban, Erdélyben Besszarábiában és Bukovinában.

A munkálatokat a minisztérium határozata szerint csak belföldi vállalatok kapathatják meg.

Áru- és pénzpiac

VALUTAK

A Nemzeti Bank árfolyama:
Svájc frank 32.45—32.85.
Francia frank 6.585—6.6575.
Csehszlovák schilling 23.52.
Cseh korona 4.16.
Pengo 29.24.
Dollár 99.40—109.40.
Fontsterling 503—513.
Olasz lira 8.53—8.80.
Márka 38—40.

TEMESVÁR

Terményárak: Ujbuza 4.25, óbuza 4.10, tengeri 2.50, zab 2.30, árpa 2.10, tökmag 8.30, repce 7.00, napraforgó 3.20. Üzlet barátságos.

Gyergyószentmiklós, július 26.

Állatárak: Igások ára 6—10.000.

hizott ökörben nincs fölhajtás. Tehér darabja 3—5000. A szopósborjúk árak hihetlenül magas. Az utóbbi időben Bukarest óriási mennyiségben vásárolja föl a borjúkat s így az árak oda emelkedtek, hogy a borjú darabjéért már 1000—1500 lejt is fizetnek. A gyergyói gazdák állítása szerint ez az állapot egészségtelen. A szép fejlődésnek indult fajmarha állomány lassan kipusztul. Vágnyaló sertés elsősuliban 20, félig hizott 15—16. Igás ló párja 6—10 ezer, parádés lovak 12—16 ezer lej.

Terményárak: Kukorica 320—400, rozs 350—400, buza nincs a piacon, árpa 250—300, zabban sincs kínálat. Ujkrumpli 16—24 vekája. Takarmányban igen silány termés várható, így kínálat egyáltalán

nincs, noha a kereslet napról-napra nagyobb.

Nyersbőr-árak: Marha és pitling (növendék) 22—24 lej kilogrammonként, szopósborjú 34—36, juhbőr 45—60 darabja. Lóbor 120—150.

Lisztárak: Nagymalmi nullás 9, négyes 8, hatos 7. Árnyban ötven banival olcsóbbak az árak. Kismalmi lisztetek egy lejjel olcsóbbak.

Piaci árak: Marhahús 14, borjú 20, sertés 24—28, olvasztott zsír 40, zsirnakvaló szalonna 32—34, füstölt szalonna 40, túró 18—20, tyúk darabja 40—60, csirke párja 50—60. Zöldségfélék tekintetével a nagy kínálatra, óráról-órára esést mutatnak. Gyümölcsökkel is ugyanez a helyzet.

CSIKÁGÓ

NYITAS

Buza: júliusra nincs jegyzés, szeptember 101 és egykettő, december 103.

Kukorica: júliusra nincs jegyzés, szeptember 66, december 69 és háromnegyed.

Zab: júliusra nincs jegyzés, szeptember 46, december 47.

Rosz: júliusra nincs jegyzés, szeptember 74 és háromnegyed, decemberre nincs jegyzés.

ZARLAT

Buza lanyha irányzat: július 98.37—98.37, szeptember 99.87—100, december 101.50—101.62.

Kukorica erős irányzat: július 64, szeptember 66.12, december 69.

Zab: július 44.75, szeptember 45.50.

Rosz: szeptember 73.87, december 75.25.

A közgazdaság hírei

A bukaresti műselyemgyárak között tárgyalások indultak meg az elvadult verseny kiküszöbölésére. A tárgyalásokat azok a francia cégek kezdeményezték, amelyek mint fonalszállítók leginkább érdekeltve vannak a bukaresti műselyemiparban. A franciák olyan megállapodásra törekkenek, amely legalább minimális rentabilitást biztosítson a ma veszteséggel dolgozó üzemek részére. Az árverseny az utóbbi időben már annyira elfajult, hogy több gyár ideiglenesen beszüntette működését. Ennek következtében a piacon található műselyemtermékek ára méterenként 5 lejjel emelkedett.

Az Első Erdélyi Általános Biztosító r. t. pályázatot hirdetett egy Nagyszébenben felépítendő székházra. Az előirányzott költség 15 millió lej. A szatmári Freund Chaim Fiai r. t. cég címére 250 darab szövevény érkezett Brailába. A 30 vagont kitevő gépeket a prágai Mauthner-koncern küldte, de a kiváltásuk körül a belföldi textilipar ellenzése miatt még nehézségek vannak. Egyelőre a cégnek csak az iparpártolási törvényben előírt vámmentességet tudta megszerezni, míg az importengedélyt a minisztérium még nem adta ki.

WINNIPEG

Buza: júliusra nincs jegyzés, október 87.25, december 88 és háromnegyed. Árpa: július 47.62, október 48.62, december 50.

LIVERPOOL

NYITAS

Buza tartott irányzat: július 5.03, október 5.06 és egykettő, december 5.08 és ötnyelcad, március 5.10 és háromnegyed. Kukorica erős irányzat: augusztus 9.10 és egykettő, szeptember 10.00 és egykettő, október 10.00 és egykettő.

KOLOZSVÁR

Buza (77-es fajsúly) 470, rozs 340, tengeri 290, zab 370, árpa 240, lóhere 42 lej.

NAGYVÁRAD

Buza 450, rozs 300, árpa 240, zab 280, kukorica 280, széna 100, lóhere 150, lucerna 150, szalma 50 lej.

GABONAPIACOK KÜLFÖLDÖN:

BÉCSBEN

a gabonafőzsde látogatottsága gyenge volt és a forgalom is szűk keretek között mozgott. A vásárlók között mindössze egy-két nagymalom szerepelt. A jugoszláv buza piacán teljes üzletlenség uralkodott. A rozspiac forgalma nem öltött nagyobb méreteket, tengeriben változatlan áron történtek üzletkötések. Hasonló volt a helyzet az árpa és a zab piacán is. Árak schillingben:

Magyar orosházi piros buza I-a 22.50—23.

Magyar dunántúli buza 20—21,

Belföldi buza 34.50—36.

Belföldi rozs 23.50—24.25.

Tengeri ex Bécs 12.25—12.35.

Takarmányárpa ex Bécs 10.90—11.20.

Jugoszláv és orosz zab 13.

ÁLLATPIACOK KÜLFÖLDÖN:

GRACBAN

a borjú és sertésvásár irányzata élénkebb volt, az árak azonban hanyatlottak. Árak: borjú S. 1.20—1.40, hussértés 1.40—1.60, zsirsértés, belföldi 1.35—1.45, külföldi 1.60, élősúlykgként.

GYÖRÖTT

a vágómarhavásáron a következő árakat fizették: hizott ökör, tarka 46—54, tehén 38—40, növedék 46—52, fill. (élősúlykg)

BAROMFI- ÉS TOJÁSPACOK KÜLFÖLDÖN

BERLINBEN

az élő és a vágott baromfiárak a nagy meleg miatt lankadtak. Árak: magyar vágott levestyúk Pf 57—60, vágott magyar csirke 70—75, magyar vágott kacsa 65, román élő csirke 38—41 fontonként vámmal és költségekkel együtt.

SZEGEDEN

a baromfiárak felhozatala bővődött, az irányzat lankadt. Árak: csirke 90—95, levestyúk 80—85, hizott lóba 90—100, hizott kacsa 75—80 fill. kgként.

Röhm kapitány beteges hajlandóságai az „Europe Nouvelle” és a „Monde” tükrében

Páris, július 26.

Janaár 30-án, a nemzetiszocialista párt hatalomrajutásának évfordulóján Hitler Adolf kancellár levelet intézett Röhm Ernőhöz, a törzskar főparancsnokához. Ezt a levelet, amely annakidején az egész német sajtóban is megjelent, újból közzéadja most a „Monde” legutóbbi száma. Erdős közlemény, mert kisugárzik belőle, hogy Hitler mennyire szerette Röhmöt: a legbensőségesebb barátja volt, az egyetlen ember, akivel tegeződött. A sorok közül mézdedesen csepeg a hála, elismerés, rajongás, hűség.

Pontosan hat hónap múlva, június 30-án, — ezt a szabatos beosztást nyilván még rajzoló korában szokta meg a kancellár — Hitler agyonlövlette Röhmöt. Sőt, a Paris-midi szerint nem is lövette, hanem lőtte. Sajátkezűleg. Ugyanazzal a sajátkézzel, amellyel félesztendővel korábban megirta hálalevelet.

Kedves Ernő!

Amikor én téged, kedves törzsfőnök, mai állásodba hívtalak, az S. A. súlyos válságot élt át. Elsősorban a Te érdemed, hogy ez a politikai eszköz már néhány év múlva olyan erőt fejtett ki, amely a marxista ellenfél legyűrésével lehetővé tette a hatalom végleges megszerzését. A nemzetiszocialista forradalom évfordulóján ezért kötelezve érzem magamat arra, hogy azokért a felejtethetetlen szolgálatokért, amelyeket a nemzetiszocialista mozgalomnak és a német népnek tettél, hálámot fejezzem ki, kedves Röhm Ernő s egyben biztosítsalak, milyen hálás vagyok a sorsnak azért, hogy olyan barátokkal és csatárságokkal tüntetett ki, mint Te.

A legbensőbb barátsággal és hálással elismeréssel

A te Hitler Adolfod.

Ez a Röhm tehát felejtethetetlen szolgálatokat tett az egész német népnek. S olyan barát, egyben fegyvertárs volt, akihez külön háláadó imát kellett elrebegni az ujdonsült barna Hadurnak.

S mégis agyonlövete, mint egy veszett kutyát.

Vajon ki fejté meg ezt a problémát?

*

Ezt a problémát, természetesen, kizárólagos joggal Göbbels fejté meg.

Aki közvetlenül a gyilkosságok után, sőt valószínűleg már előzőleg előkészítette az európai közvélemény részére a Röhmék homoszexuális fajtalanságairól szóló csintalan történeteket. Hitler ezuttal mint a nemi erkölcs nemtörője jelent meg a naiv polgár előtt: ujjajta arkanálgyal a müncheni paradicsomban, ahol ifjú hadnagyok fogadják kivénhedt tömeggyilkosok szerelmét s ahol a törzskar főnöke, a kedélyes családapa szerepében méltányolja a cugszfűrer érdemeit.

Tehát erkölcsi nagytakarítás!

Micsoda ostoba és állátszó színjáték... Micsoda cinikus indoklás azzal a Röhm-mel szemben, például, akinek nemi félreutjait évek óta ismerte nemcsak a birodalom, hanem az egész világ is, akinek a külföldi vicclapok sosem ábrázoltak másként, mint alantasaival való bizalmas együttlétben.

A „Monde”-ban dr. Helmut Klotz rámutat arra, hogy a „Führer” már időtlen idők óta tisztában volt környezetének s különösen Röhmnek szexuális tévelygéseivel. 1925-ben dr. Klotz nyilvánosan leleplezte — ha illik ez a szó valakinek a legbensőbb magánügyeire — Röhmöt, aki perrel választott. Közvetlenül a főtárgyalás előtt azonban Röhm tudatta, hogy önként visszavonja a panaszt s a költségeket is vállalja. Ez nyílt vallomás volt.

S az erkölcsös Adolf mindezek után nevezte ki Röhmöt a legveszélyesebb állásokba s végül miniszternek.

Hogy most, amikor agyonverette, fejére olvassa indokképpen azt a pederasztíát, amivel kapcsolatban még az is vi-

Rónaszék, Máramaros mosolygó halottja

Éhhalálra ítélt magyar bányászok között, akiknek kezéből a kincstár kiverte a csákányt
Málnaszedésből és koldulásból élnek az egykori munkások

Mi van a rónaszéki bányászok keservesen megszolgált nyugdíjával?

Rónaszék, július 26.

1164 lélek él a községben: magyarok, rutének. Van néhány román család is. Régi bányásztelep, ahol 1931-ig zavartalanul folyt a sótermelés. A nagyszerű rónaszéki sónak híre volt nemcsak a hazai, de a világpiacra is.

1931-ben az állam hirtelen beszüntette a munkát. Azon a napon mintegy 300 bányászcsoport kereset nélkül maradt. Aztán jött egy cseh konzorcium, igen előnyös ajánlattal, hogy bérbeveszi Rónaszéket s ezért évente 7 millió lejti fi-

zet a román kincstárnak. A monopólium vezérigazgatósága egy kezlegyintéssel visszautasította a cseh tőkét, a bányászok egy részét nyugdíjazta, néhányat, a munkabíróbbakat a szigeti sómalomban és a dési bányauzemnél helyezte el. A tisztviselői kart is megrostálta s akik megmaradtak, azokat átvezényelte Sugatagra.

Sugatagon tudniillik ma is folyik a sótermelés. Ez a község román jellegű, míg Rónaszéket, amint már említettük, magyar többségű nép lakja.

Ha minőségileg gyöngébb is, de a tulajdonított nemzeti szempontoknak inkább megfelel a sugatagi só. Hát most azt bányásszák.

Rónaszéken betömték a tárnákat, nehogy sóhoz jusson a minden keresetétől megfosztott lakosság és konkurrenciát csináljon az államnak. A kijáratok fölé lakattal elzárt fabódékat építettek. Messziről úgy néznek ki ezek a bódék, mint faluhelyek primitív sirböltjai. Halottat őriznek ezek a fabódék is: a község egykori jólétét.

Nyáron málnát szednek, télen koldulni járnak

Igen: nyugdíjazták a bányászok mintegy tíz százalékát. 20—30 évi szolgálat után 100—300 lej havi nyugdíjat kapnak. A többieket minden végkielégítés nélkül bocsátották el egyik napról a másikra. Nyugdíj nincs, kereset nincs, így él ma ez a község leirhatatlan nyomorban, mint óriási temető Máramaros leg-szebb völgykútjában.

Nyáron málnát szednek. Éjnek idején indulnak el 15—20 kilométernyi távolságra, hogy összegyűjtsenek 10 lej ára málnát, amit a fürdővendégek vesznek meg.

Akinek rendesebb lakása van, a fürdőidényre családjaival kiköltözik a csűrbe, vagy a nyári konyhába. Az ablakba papendeklit akaszt, melyre otromba betűkkel ráírja, hogy kiadó.

Télen csapatosan koldulni mennek! Bejárják a környékbeli falvakat és lisztet, zsírt és szárított gyümölcsöt kéreggetnek.

Koldulni!

Rónaszéken nincs magántulajdon.

A háztelkek, a legelő, az erdő, minden a kincstáré.

A bányászok állami telekre építették házaikat és fizetik a magas haszonbért, telkenként 150—200 lej, ezeket a szür-

nyü nélkülözések árán összekapargatott pénzecskéket és a bányásznak még hálálnak is kell lennie, amiért a kincstár megtűri saját területén s nem akasztja nyakukba a házat: fel is ut, le is ut. . .

VÉR ÉS ARANY

Rónaszéket elkerülte az agrárreform. Az állam nemhogy házhelyeket osztott volna ki, de birtokba vette a legelőt is, amit a község eddig szabadon használhatott.

Szó, ami szó: nagyon élelmes gazdálkodás folyik itten.

A külsőségeket (kerteket és szántókat) versenypályázat útján adják bérbe. Itt a föld aranyat ér és a kincstár is aranyat vesz érte. Aranyat, melyet az aranyképződés ismert módjaitól eltérően itt a mindennapi kenyérért való véres tülekedés termel ki.

Az állam tehát licitál s a szerencsétlen, halálraírt nép jobb kilátások reményében szinte megbabonázva nyújtja kezét palás, szikes földdarabcskák után és veri fel az árakat, úgyhogy egyetlen hold földért 1000, sőt 1200 lej is megígérnek, csak hogy legyen egy szilárd pont, amibe ebben a testet-lelkettől bizonytalanságban a család megkapaszkodhassék.

Bukarestben szolgálnak.

— Deputációztunk kérem — mondja — minden ajtón bezörgöttünk, hogy rendezzék újra a rónaszéki bányászok nyugdíjait. Itt-ott meg is ígérték, de aztán minden a régiiben maradt. Én még aránylag rendben vagyok, de ott vannak a többiek, akik évtizedes munka után egyetlen bani nyugdíjat nem kapnak. Csak ők tudják és a jó Isten, hogyan élnek. . .

Kiránduló társaság halad el mellettünk. Gyönyörködnek a szép kilátásban.

— Ez a medence olyan, mint egy szabályosan kifaragott tál — jegyzi meg elmagadtatva egy térdnadrágos városi ur.

— Igen instálom — veti oda egy öreg bányász a kapualjból — tál ez, szép nagy tál. Csak üres tál, nincs benne semmi. . .

Elfordítja fejét és elmereng ő is a szép vidéken, mely úgy tűnik fel nekem, mint halotti arc, amit a végzet szörnyű mosolyra kényszerített. . .

Kakassy Endre

Ellopta gazdája kishátát, mert nem tudott volna megválni tőle

Szeged, július 26.

A borzalmas amerikai emberrablási történetek után egy gyermekrablási eset, amelynek olvasáskor nem szorul ököbe az ember keze, hanem inkább könny szökik a szeméből.

A megható bűntény így történt:

Weinberger Emil makói kereskedőnél szolgált Szabó Etelka. A leány nagyon rendesen viselte magát, soha semmi panasz nem volt elene s éppen ezért annál kínosabb megdöbbenést okozott néhány nappal ezelőtt, hogy a leány nyomtalanul eltűnt. És ami a legborzalmasabb volt: vele együtt vészett nyoma a kereskedő Manó nevű kishátjának is.

Weinbergerék borzalmas tragédiát gyanítva, a rendőrségre siettek és megértették a feljelentést. A nyomozás eredménnyel járt, mert kiderült, hogy Szabó Etelka Szegedre ment és ott sikerült is elfogni „áldozatával” együtt.

Vallatára fogták s akkor a különös bűnbe esett cselédleány a bűntények történetében egészen példa nélkül álló magyarázatot adott arra, hogy miért rabolta el gazdája kishátát.

Maguk a rendőrök is meghatva vették tudomásul: Szabó Etelka annyira megszerette a kishátát, hogy semmiképpen sem akart tőle megválni. A napokban meghallotta, hogy Weinbergerék Romániába akarnak utazni. Nem vett tőle volna a lelkére, hogy a rajongásig szeretett gyermek távol legyen tőle s ezért inkább — ellopta.

A rendőrség a különös, melegsívű gyermekrablót letartóztatta, a kishát pedig visszajuttatta szüleikhez.

Három év alatt egyetlen házasságkötés történt

Az öregebbek már leszámoltak az élettel. De itt van az ifjuság 18—30 évig, mintegy 300 munkabíró ember, akik reggeltől-estig céltalanul lézengenek a község utcáin.

1931-től a mai napig, tehát három év leforgása alatt Rónaszéken egyetlen házasságkötés történt.

A halálzási arányszám háromszorosa a születésének. Az újszülöttek legnagyobb része törvénytelen viszony gyümölcse.

Ezt mondják a statisztikák Rónaszékről, ahol egyetlen hivatalos tollvonással a pusztulásba kergették a munkabíró emberek százait, halálraírták a fiatal-ságot, megállították az életet a maga természetesen útján és züllésbe taszították családokat, mert így kívánták a monopólium üzleti érdekei.

A község összes állatállománya: 4 pár ló és körülbelül 50 tehén.

A kocsmáros és a fűszeres alig él egyik napról a másikra. Ellenben jól megy az orvosnak. Rengeteg a beteg és megdöbbenően sok a fogyatékos szellemi képességekkel született fiú- és leánygyermek.

Gyilkos klíma ez. Pár hétig életet és egészséget jelent, később aztán megtámadja a légzőszerveket s a test más fontos

organumait. A rónaszékiek valami egészen különös mély hangon beszélnek, mintha a torkukban hangerősítő lenne. Borongva gondolok arra: milyen rettenetes lehet sirni hallani egy rónaszéki bányászt, a maga szétroncsolt torkával, amiért nem jár nyugdíj, még csak emberséges közönet se, ellenben ott vannak az öserdők izmos ágai, melyek akár egy családot is elbírnak. . .

„Deputációztunk... megígérték... aztán nem történt semmi...”

Frányi János bányászfiúval beszélgetek.

— Ugyálszik, kérem, úgy rendelte a sors, hogy mi, a rónaszéki fiatalok egyszerűen eltűnjünk a föld színéről. Pedig szeretnénk dolgozni. Most néhány hete elgyalogoltunk egészen Sepsiszentgyörgyig. De hiába, sehol sincs munka. A házasságra gondolni sem merünk, mert mire házasodjunk, a szegénységre, két koldustársnyábol csinálunk egyet? Egyelőre az öregek nyakán élőködünk s ha meghalnak, igazán nem tudjuk, mi lesz velünk.

Terentyák János havi 300 lej nyugdíjat „élvez”. Testvérei tartják el, akik

tás, hogy egyszerű jelenség-e, vagy hi-ba?

Végeredményben az áldozatok, akár-milyen okkal-móddal puffantották is le őket, nem túlzottan érdemlik meg a sajnálatot. Fiókomban őrzöm például Röhmnek egy nyilatkozatát, amelyet valamelyik amerikai lapnak adott. „Aki-nek nem tetszik a barna uralom, az pusztuljon” — így hangzik a refrén. Nos, neki kezdett nem tetszeni. Hát elpusztult. Vallóban méltánytalanság lenne a nációtló megvonni saját és külön-bejárati logikájuk használati jogát.

És Heines! . . . Az ő élete is ember-élet s így szent. De viszont állandó és

hazafias jellegű tömeggyilkosságai kezdetek már kellemetlenek lenni. Így hát nyugodjunk bele abba, hogy ezuttal az ő koponyáját lyukasztották keresztül. S Ernst! Fiatal házasság volt, de öreg terrorista.

A Göbbels-féle mese nem is sajnálat akar lenni, hanem a dolog érthető kibeszélése. Tüntető szemléltetése annak, hogy nem a nemi erkölcsök voltak a hibások, hanem az, hogy 15 hónapja egyetlen német váltót sem számított le külföldi bank. Az, hogy a német hitel nullán áll. Hogy a német kivétel tönkrement: tavalyelőtt még 5.739.168.000 márká volt, tavaly már csak 4.871.405 márká. Az, hogy a német pénz már csak két száza-

lékig van fedezve.

Ezzel szemben Krupp, Thyssen, Siemens osztalékai emelkednek.

Mert ha a romlott erkölcsök miatt lett volna, akkor azonnal le kellene lőni, jegyzi meg találozva a „Monde” — Dietrich, a nácipárt mindenható sajtófőnökét, Franckot, a barna birodalom gazdasági miniszterét, Essert, a bajor gazdasági miniszterét, gróf Moulin-Eckart-ot, az S. S. főparancsnokát és, ha már az erkölcsök hibásak, csaknem az egész rendszert.

Mert a felsoroltak pederaszták. A rendszer pedig rothadt még akkor is, ha nemi élete szabályos.

Am. i.

